

DOLENSKI 'ST

KA KNJIŽNI
MARCA
1957

Glasilno Socialistične zveze delovnega ljudstva v okraju Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, tretletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za izvozništvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-18-2-24

Stev. 6 (360) Leto VIII. NOVO MESTO, 7. FEBRUARJA 1957

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Ciasopano-razložišniško podjetje »Slov. poročevalac« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

Globoke korenine

ZIVAHNE PRIPRAVE ZA VOLITVE NOVIH ODBOROV OSNOVNIH ORGANIZACIJ SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA — V OBČINI NOVO MESTO PREDVIDEVAJO, DA BODO DO 24. FEBRUARJA, DNEVA VOLITEV, VKLJUČILI V SZDL 3000 NOVIH ČLANOV — ODBORI SZDL UREJUJEJO IN RAZŠIRJAJO VRSTE SOCIALISTIČNE ZVEZE V OKRAJU

Ugotovitve zadnjega okrajnega plenuma SZDL v Novem mestu, da število članov Socialistične zveze delovnega ljudstva v okraju ne odgovarja dejanskemu razpoloženju med ljudstvom, potrjujejo zdaj tudi priprave in volitve odborov osnovnih organizacij SZDL. Hkrati se znova kaže, da krivde za majhno število članov SZDL ne moremo iskati drugod kot pri nedelavnih odborih in posameznih odbornikih in aktivih. Večina delovnih ljudi smatra Socialistično zvezo za svojo osnovno politično organizacijo; priznavajo ji veliko vlogo, ki jo ima v našem družbenem življenju ter so vedno pripravljene, da gredo po poti, ki nam jo kaže Socialistična zveza.

Priloge na volitve kot številna volilna zborovanja so zelo razglašena, dobra udeležba pa dokazuje pravilnost gornje trditve. Še zlasti pa potrjuje to skraj množično vključevanje novih članov v vrste Socialistične zveze, posebno mladine.

NA HRUŠICI SO VSI VOLIVCI ČLANI SZDL

V občini Straža-Topolice so že imeli volitve v posameznih organizacijah. Čeprav je od-

stotek članov SZDL v tej občini nasproti volilnim upraviteljem daleč največji v okraju (saj znaša 69 odstotkov), tudi pri teh volitvah vključujejo v organizacijo nove člane. Tako so na primer samo v Dolenji Straži vključili nad 30 članov.

Dosedaj so se pripravili na volitve novih osnovnih vodstev Socialistične zveze najbolj živo ločili v občini Novo mesto in Žužemberku, pa tudi v drugih krajih ne zasostajajo. V občini Kostanjevica — Podbočje bodo volitve kmalu zaključili že v vseh organizacijah. V občini Črnomelj, Metliki in Mokronogu, pa tudi v občini Mirna veliko delajo, da bodo volitve vsestransko uspele. V občini Žužemberk so med prvimi v okraju v celotni volilni zborovanju za Socialistično zvezo. V novomeški občini so se doslej najbolj odrezali na Hrušici, kjer so vsi volivci člani Socialistične zveze in so za tri mesece vnaprej tudi že poravnali članarino. Vaški odbor Socialistične zveze je združil celo vas pri urejanju studena in napajalnice, ki so ga uredili s pomočjo Rdečega križa. Pomagal je ljudem, da so prišli do elektrike in tudi sicer skrbi odbor

Socialistične zveze za njihov napredek, zato so se vključili v organizacijo prav vsi nad 18 let stari vaščani. V občini Novo mesto predvidevajo, da bodo do volitev, ki bodo 24. februarja, vključili v vrste Socialistične zveze blizu tri tisoč novih članov!

Tudi na IV. terenu v Novem mestu so do 1. februarja že vpisali okoli 100 novih članov. Na dosedanjih predvolilnih zborovanjih je bila udeležba prav povsod zelo lepa, pravtako tudi na sektorskih konferencah zastopnikov vseh organizacij in društev skupno z odbori Socialistične zveze. Pohvalno je, da se zlasti mladina v nekaterih krajih udeležuje v pripravah na volitve Socialistične zveze. V Brusni-

cah je mladina prevzela pobudo za volitve, prav tako v Gotni vasi in Regrci vasi ter drugod.

SAMO ORGANIZACIJSKO ČVRSTA SZDL BO LAHKO USPEŠNO RESEVALA SVOJE NALOGE

Vključevanje novih članov in ureditev rednega plačevanja članarine za samikadrijske organizacije. Zato je prav, da se občinski odbori Socialistične zveze glede tega pogovore v občinskih sindikalnih svetih in posameznih podružnicah. Izkusnje govore, da so prevelike osnovne organizacije manj delavne kot manjše, za-

Krka pod Novim mestom, na sliki še ukovana v led in sneg, ki ju je pa zadnje dni sonce že močno vzelo. Zime seveda še ni konec, čeprav smo imeli v preteklem tednu že zelo tople dneve. (Posnetek: Fototehnika Novo mesto)

kalnega in splošnega značaja. Zdej, ko odbori s pomočjo aktivistov urejajo vrste Socialistične zveze in jih razširjajo,

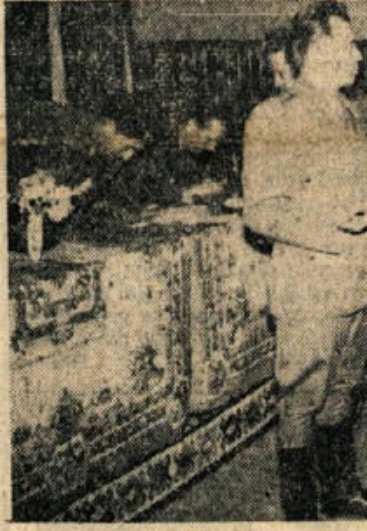
najdejo tudi primere, da nekateri delavci in uslužbenki, ki žive na vasi, niso člani te naše osnovne politične organizacije. Zato je prav, da se občinski odbori Socialistične zveze glede tega pogovore v občinskih sindikalnih svetih in posameznih podružnicah.

Izkusnje govore, da so prevelike osnovne organizacije manj delavne kot manjše, za-

Za čvrsto in neomajno JLA

Z volitev organizacije ZKJ v novo meški garniziji

Nedavno je organizacija ZKJ novomeške garnizije imela volilno konferenco. Konferenci sta poleg pooblaščenec CK za JLA prisostvovala tudi član CK ZKJ Jože Borštnar in sekretar občinskega komiteja Ludvik Golob. Po poročilih o delu organizacije in komiteja v minulim letu je sledila debata, v kateri se je oglašilo precejšnje število članov ZKJ.

Med odmorom na konferenci v Domu JLA

tem, da v največji meri pomagajo pri vojaško strokovnem in političnem izpopolnjevanju vojakov. Zato je borba za učrstev in krepitev enot bila in ostane ena od najvažnejših nalog članov ZKJ. Organizacija ZKJ bo v svojem vsakodnevem delu, zlasti pa z razširjanjem vzgojnega vpliva in razvijanjem kritike v osnovnih organizacijah in svetih, vodila pravosodno borbo za enotno delovanje vseh komunistov v borbi proti vsem negativnim pojavom v učrstevanju in krepitevi naših enot.

Znova je bilo pretreseno vprašanje aktivnosti članov ZKJ v delu družbenih organizacij. Neaktivnost enega dela članov v družbenih in političnih organizacijah kaže, da v tej smeri organizacija ni storila, kolikor bi lahko.

Na konferenci so komunisti prevzeli moralno obvezo, da bodo tudi vnaprej prednjačili v delu pri svojih možnostih in v svojem izpolnjevanju vse zadnje naloge, da bodo vzgled v borbi za učrstev discipline, za razvijanje medsebojnih odnosov, za izpolnjevanje organizacijskih nalog, v prid našim vojakom in predstojnikom, nadalje v ideološko-politični izgradnji in v izpolnjevanju vseh drugih nalog, ki jih bodo dobili.

D. B.

Od razprav k dejanjem

Razveseljiv napredek v delu mnogih sindikalnih podružnic v okraju — Sindikalni aktivisti opuščajajo kampanjski način dela in čedalje bolj načrtno proučujejo in rešujejo probleme, ki se pojavljajo v podružnicah

Kakor smo že poročali, so občni zbori sindikalnih podružnic postavili novim vodstvom vrsto nalog, ki jih morajo poročiti in letos sistematično uresničevati.

Med glavnimi zaključki, ki so bili sprejeti na občnih zborih, je delavsko izobraževanje; temu izobraževanju naj se posveča stalna skrb, kajti od strokovne sposobnosti in politične razgledanosti je odvisna praksa.

Naloga komunistov, tako je bilo poudarjeno na konferenci, je v

vključiti v svojo organizacijo in skrbeti za njihovo stalno izboljševanje.

Programi za strokovno in ideološko izobraževanje

Občinski sindikalni svet v Novem mestu, Straži in Črnomlju so že imeli seminarje za člane delavskih svetov, upravnih odborov in za odbornike sindikalnih podružnic. Brez dvoma so seminarji veliko pomagali ljudem v delovnih kolektivih pri izpolnjevanju dnevnih nalog. OBSS Semič, Mokronog, Trebnje in Žužemberk so izdelali programe za izobraževanje vodilnega osebja delovnih kolektivov in bodo s temi seminarji začeli v mesecu februarju. Tudi delovni kolektiv Novolesa, Novoteksa, Belokranjske in Metliki, Gozdnega gospodarstva, Industrije perila, Farmaceutskega laboratorija Krka pripravljajo, nekateri pa že imajo strokovna predavanja, ki bodo delavcem močan pripomoček pri polaganju strokovnih izpitov za pridobitev kvalifikacije. Tudi v drugih gospodarskih panogah in ustanovah (gostinci, ljudski odbori, kmetijske zadruge itd.) imajo predavanja in seminarje. Razveseljivo je, da je prišlo končno od razprav do dejanj in da sindikalni aktivisti počasi opuščajo kampanjsko delo in načrtno proučujejo vse probleme, ki se pojavljajo v sindikalnih podružnicah in delovnih kolektivih. Pri izobraževanju v delovnih kolektivih ne opaziti, da posamezniki pre malo skrbijo za politični del programa. Komitaja za ideološko delo pri Okrajnem sindikalnem svetu je take programe proučila in jih tudi izpopolnila.

Izpopolniti je treba tarifne pravilnike

V zadnjem času je bilo veliko razprav o tarifnih pravilnikih. Članj Okrajnega sindikalnega sveta in občinskih sindikalnih svetov so te razprave vodili; po vseh občinah so bile sklicane razširjene seje plenuma občinskih sindikalnih svetov, na katere so bili vabljeni predsedniki in tajniki sindikalnih podružnic in zastopniki delavskih svetov. Razprava je pokazala enotno stališče sindikalnega aktivnega delavstva in na razne administrativne postavke, izplačevale pa so se iz dela dobička. Sklenjeno je bilo, da bo sindikalni aktivisti pri izpopolnitvi tarifnih pravilnikov sodelovali z organi družbenega upravljanja in upravnimi organi ter da bo tarifni pravilnik potrjen v kolektivni tačrat, ko bo o njem razpravljalo celoten kolektiv.

Pomoč obrtnemu sektorju

Okrajni sindikalni svet je sklical na posvetovanje zastopnike sindikalnih podružnic, delavskih svetov in uprav iz komunalnih in obrtnih podjetij iz celotnega okraja, kjer se je razpravljalo o povzvišanju plač in spremembi tarifnih pravilnikov. Razprava je bila zelo živahna. Tovariši so postavili vprašanje

povzviževanja in če bo občina razumela težave socialističnega obrtnega sektorja. Ugotovljeno je bilo, da obrt v okraju nazaduje, da se v posameznih panogah obrt nahaja večje število visoko kvalificiranih delavcev — mojstrov, ki delajo na kvalificiranih delovnih mestih, četrtno tovrstnih obrti v okraju primanjkuje. Investirajo se razna komunalna dela (vodovodi, elektrifikacija) kar je pravilno, vsa leta pa smo pre malo skrbeli za investicije v obrtnem sektorju. Postavljali so vprašanja nagrajevanja upraviteljev v manjših obrtnih podjetjih, čes da delajo in pripravljajo delo ostalim delavcem in da nimajo omejenega delovnega časa. So primeri, da kvalificiran delavec, ki dela po akordu ali normi, služi več kot upravitelj, ki vodi proizvodnjo. Vsi so bili enotni, da je treba take pomanjkljivosti v tarifni politiki popraviti. Ker nekatera manjša obrtna podjetja nimajo dovolj sposobnega administrativnega kadra, se je dogajalo, da so si ta podjetja med seboj tarifne pravilnike prepisovale. To pa je povzročalo velike težave posameznim kolektivom, zato je bil sprejet sklep, da se v manjših komunalnih in obrtnih podjetjih posveti vso pozornost besednemu delu tarifnih pravilnikov in, kjer je potrebno, naj se jih obnovi v celoti.

Delo v sindikalnih je dovolj. Tam, kjer so ga hoteli najti, so ga tudi dobili. In zares je razveseljiv pojav, da lahko ugotovljamo napredek v delu mnogih sindikalnih podružnic. Manj delavne organizacije pa naj bi posnemale bolj prizadevanje. **Jože Plavec**

Dobro naložen denar

Trinajst kmetijsko-gospodarskih šol je bilo ustanovljenih konec lanske jeseni v okraju: v Kostanjevici, Trebnjem, Žužemberku, in Trebelnem, v Črnomlju in v Senjarnem, medtem ko jih je v novomeški občini kar sedem: v Stopičah, Birčni vasi, Brusnicah, Otočcu, Smarjeti, Mirni peči in na Grmu. Posamezne občine so dobro razumele vomen organiziranega poškolskega izobraževanja kmečke mladine. Posebno je treba pohvaliti prizadevnost sveta za šolstvo in pomoč celotnega ObLO v Novem mestu, saj je n. pr. na področju novomeške občine v 7 takih šolah 268 kmečkih fantov in deklet. Pouk kmetijskih in splošnoizobraževalnih predmetov poteka na vseh šolah v redu. Bilo je seveda treba premagati precej težav, urediti vprašanje prevoza, kmetijskih strokovnjakov, zagotoviti znatna finančna sredstva za vzdrževanje teh šol, zlasti pa opraviti precej (včasih nehalne) popravila, a nujno potrebna) popravila dela na zborih volivcev, da so ljudje spoznali namen in potrebo poškolskega izobraževanja kmečke mladine.

Obisk pouka je na skoraj vseh šolah zelo zadovoljiv, manj so pa bili predavatelji doslej zadovoljni ponekod z disciplino učencev. Pokazalo se je, da je kmečka mladina po dokončani osnovni šoli vse preveč prepustena sama sebi, da pogreša dobrega vzgojnega vodstva. To, kar so starši zamudili pri malih otrocih, pri pubertetnikih (doraščajoči mladini) ne morejo več popraviti. Ugotovitve vzgojiteljev in staršev, da so uspehi dosedanjega pouka kmetijsko-gospodarskih šol v okraju vidni predvsem na učencih samih, v njihovih odnosih do domačih in v večjem zanimanju za napredek gospodarstva, so prijeto potrdilo dobrih načrtov organizatorjev teh šol. Čedalje bolj se uvajajo misel, da bo treba prihodnje jesen ustanoviti še več kmetijsko-gospodarskih šol, da naj bi jih skratka imeli povsod, kjer le imamo pogoje zanje.

VREME ZA ČAS OD 8. DO 17. FEB.

V dneh do srede prihodnjega tedna bodo prešle Slovenijo obilne padavine, z ohladitvijo in snegom do nižja. V drugi polovici prihodnjega tedna razjasnitve in nadaljnja ohladitve, v jasnih nočeh ostrejši mraz. (Napoved priredil V. M.)

Vzgojitelji in strokovnjaki po končanih zimskih predavanjih te mladine ne bodo pustili same. Nadaljevali bodo s praktičnim delom: s cepljenjem, z rezjo v vinogradih, z organizacijo žetve, z raznimi dopolnjevalnimi tečaji za bodoče gospodinjice (vkuhanje okusnih jedi iz domačih pridelkov in pod.), šli bodo z učenci na ekskurzije v bližnja mesta, na posestva, v podjetja itd. Prav tja do vojaške obveznosti fantov, za dekleta pa vse do močitve naj bi kmetijsko-gospodarske šole vzdrževale z mladino tesne vezi, ji svetovale in pomagale, da bo naša korak za našo družbeno stvarnost. Tako bodo KGS pomemben činitelj za vzgojo kmečke mladine. Iz njenih vrst bodo vasi dobri, napredni usmerjeni gospodarji in gospodinjice, ki bodo hkrati razgledani, kulturni in za vse dobro vneti državljanji.

Občinski ljudski odbori bodo kmalu spet sprejemali poročila za 1957. leto. Če so lani tu pa tam vprašanje organiziranja kmetijsko-gospodarskih šol nekako odrinili kot nepotrebno ali manj važno delo, naj to napako letos popravijo. Nikakor namreč ne bi bilo prav, če občinski LO mladini na svojem področju ne bi dali priložnosti, da bi se v dobro organizirani kmetijsko-gospodarski šoli izobrazila in nadaljevala tam, kjer je z odhodom iz osnovne šole prenehala. Napak bi bilo računati samo s slučajnostnimi gospodinjicami-kuharskimi tečaji. Pokazalo se je namreč, da je korist strnjeneja in temeljito pripravljene pouka v KGS veliko večja od sorazmerno slabših uspehov raznih dosedanjih občinskih tečajev. KGS pomenijo načrtno, organizirano delo, kjer uspeh ob skupnih prizadevanjih šolskega vodstva, strokovnjakov, staršev, KZ, ObLO in seveda mladine, ne more izostati.

Sredstva, ki jih bodo občinski ljudski odbori vložili v organizirano poškolsko izobraževanje kmečke mladine, bodo v resnici dobro naložen denar. Prav ObLO, našim organizacijam na vasi in vseh naši skupnosti ni vseeno, kakšni bodo jutrišnji gospodarji in gospodinjice, vzgojitelji naših novih pokolenj na vasi. Dragocene izkušnje letošnjih 13 KGS v okraju nam to že zdaj prepričljivo potrjujejo, čeprav je še prezgodaj, da bi lahko v celoti ocenili vse njihove dobre sadove.

VII. kongres ZKJ bo v Ljubljani

Na plenumu Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije so prejšnji teden sklenili, da bo VII. kongres ZKJ v novembru 1957 v Ljubljani. Na kongresu bodo podali politični referat, organizacijsko poročilo CK ZKJ in referat o programu Zveze komunistov Jugoslavije. Na vsakih 400 članov ZKJ bodo izvolili po enega delegata. Članj plenuma so izvolili komisijo za izdelavo načrta programa ZKJ in komisijo za spremembo in izpopolnitve statuta ZKJ.

Naši vojaki v Egiptu so zavarovani

Vsak vojak, ki je vključen v policijske čete Organizacije združenih narodov v Egiptu, je zavarovan za 25.000 dolarjev.

Jože Plavec, predsednik okrajnega sindikalnega sveta

Spet za las ušli smrti

23. januarja dopoldne je voznik tovornega avtomobila Aleksander Erzen pripeljal s kamionom, na katerem so bili še trije ljudje, do železniškega prelaza v Briljnu. Ker so bile zapornice dvignjene, je seveda vozil čez progo, vendar je pa v tem hipu pripeljal na postajo ljubljanski potniški vlak (s prihodom ob 9.12). Za delček sekunde je švignila lokomotiva mimo zadnje stranice kamiona, ki je s 4 ljudmi resnično samo za las ušel sicer neizopljivi težki nesreči.

Zakaj zapornice niso bile spuščene, bo ugotovila komisija JZ. Zal pa spet znova ugotovljamo, da v zadnjem času v našem okraju to ni bil prvi primer. 6. decembra smo poročali, kako si je šofer Fujs v stotinki sekunde rešil življenje, ko je zaradi previdnosti ostal pred prelazom v Kandiji, v istem hipu je pa prigrmel mimo vlak. Pred kratkim smo pisali o težki nesreči, ki je zahtevala nogo 14-letne deklice, ki je šla — kakor mnogo drugih Briljincanov in okoličanov — čez tiste novomeške železniške postaje na nedovoljenem mestu. Mnogi so pritožbe o grobih nevarnostih na železniških prelazih, kjer imajo zapornice, saj morajo šoferji z avtomobili čakati včasih tudi po pol ure, da se jim zapornice odpro (drugič pa so spet v smrti nevarnosti ob dvignjenih zapornicah). Nevarnost (če ne brezbržnost oz. malomarnost) nekaterih železniških uslužbencev bi v teh primerih lahko imela mnogo hujše posledice. Ni treba mnogo fantazije, da si lahko vsak predstavlja, kaj bi se zgodilo, če bi zgornji primer z manj srečnim zaključkom doživel n. pr. avtobus, prenapoljen potnikov. Takl dogodki unajšajo v promet težak občutek pomanjkanja varnosti. Je to mar potrebno? Malomarnost posameznikov v tako odgovorni službi kot je železniška zahteva poleg ostrih disciplinskih ukrepov tudi obsodbo javnosti.

Kako si uredim kmetijo

Ing. Rado Linzner:

Upoštevač načelo ohranjanja in povečevanja plodnosti zemljišč, predvidoma lahko k planiranju gospodarstva. Predvsem moramo povečati dvig hektarskih pridelkov. Tamu se mora podvreči celotno gospodarjenje. Vsa sredstva moramo vložiti tja, kjer se najbolj obrestujejo, to je v proizvodnji. Kdor že uporablja dobro seme, bo vložil denar še v gnojila in zaščitna sredstva, kdor ga še nima, si bo priskrbel najprej dobro seme, prilagojeno njegovi zemlji.

Ko bi slonelo naše gospodarstvo samo na ureditvi teh čimteljev, bi bilo kaj lahko gospodariti. Če hočemo, da bodo sredstva, ki jih vlagamo v gnojila, semena in zaščitna sredstva, gospodarsko izkoriščena, moramo skrbeti predvsem zato, da bo zemlja vloženi kapital lahko vračala. Kako nam pa zemlja to vrača ob dobri in redni obdelavi, je predvsem odvisno od količine humusa ali sprstene, ki nastaja v zemlji s prepevanjem korenin, slame, listja, skratka ostankov rastlin in ži-

vall. Omogoča nam, da lahko dobičkanosno uporabljamo gnojila, dobro seme itd. Osnova celotnega gospodarstva je torej dobra oskrba zemlje s humusom. Koliko ga zemlja potrebuje je pa odvisno od vrste zemlje in vremenskih razmer. V naših krajih, kjer imamo čez 1000 mm padavin, smatramo, da je v težji ilovici 5 odstotkov humusa malo, v lahki ilovici pa je 5 odstotkov humusa mnogo. Koliko humusa je dejansko v zemlji nam pokaže analiza. Količina humusa v zemlji je odvisna predvsem od gnojenja s hlevskim gnojem in od vrstena rastlin na njivah.

UREJENI KOLOBAR JE IZREDNO VAŽEN ZA NAPREDNO GOSPODARSTVO

S kolobarjem urejamo količino humusa ali sprstene v zemlji. Sprstena, ki v zemlji nastaja, se porabi za tvor-

bo zemlje in postopoma prebaha v hranilno sprsteno. Čim vlažnejše je področje, tem hitreje se humus spreminja v hranljivo. Pri nas na Dolenjskem je ta potek prav dober. Zato tudi samo gnojenje s hlevskim gnojem ne more oskrbeti njive s takšnimi količinami humusa, da bi bile stalno rodovitne ali da bi svoje rodovitnosti povečale. V naših krajih si moramo nujno pomagati s pravnimi vrstjenjem rastlin. Z ozirom na humus razvrstimo njivske parcele nekako takole:

- 1. Posevki, ki povečujejo količino humusa, so predvsem metuljnice: črna detelja, nemška detelja ali lucerna, rdeča detelja in vse grašice in deteljine.
2. Posevki, ki sprstene niti ne uničujejo niti ne povečujejo, se pravi, da ustvarjajo neko ravnotežje, so žita: pšenica, ječmen, rž, oves.
3. Posevki, ki zmanjšujejo in uničujejo humus, so okopavine: krompir, pesa, kuruza itd.
Ta vpliv rastlin na humus moramo vsakakor upoštevati.

JALOVO JE VSAKO GOSPODARSTVO, KI NE UPOŠTEVA RAVNOTEŽJA SPRSTENINE

Kako bomo naše gospodarstvo usmerili, da bo trajno dobičkanosno, je veliko odvisno od količin sprstene. Največje količine sprstene vnašamo v zemljo s hlevskim gnojem, zato tudi potreba po hlevskem gnoju odloča o razmerju med živalsko in rastlinsko proizvodnjo. Če se vprašamo, kakšne količine hlevskega gnoja so potrebne, da obdržimo ravnotežje sprstene v zemlji z ozirom na vrsto zemlje in vlažno področje Dolenjske odgovorimo nekako takole:

- Za humuzno globoko zemljo 90 q.
Za ilovnato težko zemljo 110 q.
Za ilovnato peščeno zemljo 130 q.
Za peščeno plitko zemljo 150 q.
Za težko mrzlo zemljo 160 q.

To velja v splošnem za en hektar obdelovalne kmetijske površine. Potreba po sprsteni za posamezno obdelovalno površino pa je različna. Njive zahtevajo več sprstene kot travniki, ki sprsteno deloma sami obnovljajo, manj kot zelenjadni vrtovi, sadovnjaki in vinogradi. Koliko gnoja potrebujemo, bomo pokazali na praktičnem primeru kmetije, ki ima 5 hektarov njiv, od tega en hektar detelj, 2,4 hektara travnikov, 0,4 hektara vinogradov in 1,2 hektara sadovnjaka.

Državna pomoč cerkvam

je znašala lani skoraj 200 milijov nov dinarjev

V preteklem letu je država znova z znanimi gnotnimi sredstvi podprla verske skupnosti, duhovnike in njihova združenja. Od skupne vsote 195.600.000 din so verske skupnosti dobile prib. 180 milijonov din, duhovniška združenja pa prib. 17 milijonov dinarjev. Največ so prejeli tri največje verske skupnosti v državi: srbska pravoslavna cerkev 78.221.000 din, katoliška cerkev 59.510.000 din in islamska verska skupnost 55.000.000 din. Manjše zneske so dobile tudi Zveza starokatoliških cerkev, Zveza židovskih občin in evangelijske cerkev. Od tega denarja so verske skupnosti dobile kot direktno pomoč nad 78 milijonov dinarjev, kot del prispevka za socialno zavarovanje duhovnikov nad 61 milijonov din, okoli 12 milijonov pa so dobili kot osebno pomoč strohovni, ostareli in onemogli duhovniki ter tisti, ki se v pasivnih krajih ne morejo vzdrževati s prispevki vernikov.

Poleg tega je država izdala znatne zneske za ohranitev kult. zgodovinskih spomenikov, med katerimi je tudi precej zgodovinsko pomembnih cerkev in samostanov. Iz direktne pomoči zveze in republik so bile določene vsote porabljenе za gradnjo in popravilo cerkev in samostanov ali pa za verske šole. Tako je bilo n. pr. za popravilo katoliških cerkev določenih nad 3 milijone dinarjev, za dograditev franciškanske cerkve v Beogradu pa 2 milijona din. Bogoslovna fakulteta v Ljubljani je dobila subvencijo 3 milijone in 227.000 dinarjev. Nedvomno se v tej pomoči deloma zrcalijo odnos med državo in cerkvijo v FLRJ.

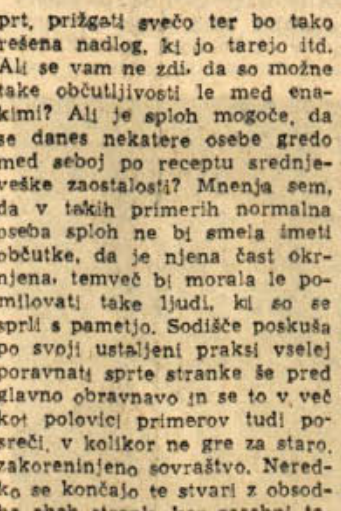
Ze dolgo ni bil novomeški živilski trg tako dobro založen kot v ponedeljek 4. februarja. Izredno toplo vreme je privabilo veliko prodajalcev in kupcev. Cene živil so bile take: jajca po 19 din, kokoši od 350 dinarjev dalje, krožnik kisle repe ali zelja 20 din, kolobar masla 140 din, »firke« suhih hrušk 50 din, kilogram jabolok 40 din, tri glavice česna 10 din in krožnik radiča 30 din.

Pozornost je vzbujal prodajalec voščenič rož Nageljke, vrtnice, tulipane, narcise in še druge rože je imel sicer lepo izdelane, toda pomogočih barv. Videti je pa bilo, da mu gre roba dobro v denar. Pred tednom dni smo prvič opazili prodajalca nakita: tudi v ponedeljek je prišel in je imel krog sebe še več obudovalk svojega blaga. Srečolov z glinenimi podstavki in aktji je tudi tokrat dobro »nesel«, ker je bila okoli prodajalca taka gneča, da ga še videti ni bilo. Precej odjemalk je imela tudi neka Ljubljancanka (vsaj po govornici sodi), ki je imela naprodaj kar lepe volnene stvari za otroke in odrasle, samo malo predraga je bila.

Bil je šele 1. februar...

4. februarja je bilo prignanih na sejnico v Novem mestu 683 šest do deset tednov starih pujskov, prodali so jih 586 po ceni od 3000 do 4500 din. Govejne živine so kmetje pripeljali v prodaji manj kakor ob januarski sejnici. Skupno je bilo prignanih 180 glav, prodanih pa je 67. Voli so imeli ceno od 100 do 120 din kilogram (najbolje blago), krave pa od 50 do 60 din za kg žive teže. Dobre krave so posameznik cenil »na čez« od 30.000 do 45.000 din.

V DOBI SPLOŠNEGA RAZOROŽEVANJA

...KU... KU...

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED VARČEVANJE IN SMELJANJE

»Mr. Macmillan, ali bi se malo nasmehnil?« Mr. Macmillan se je nasmehnil. »Mr. Macmillan, ali bi malo pomahal z roko?« Mr. Macmillan je pomahal z roko zbranim fotoreporterjem. »Mr. Macmillan, se en nasmeh, prusim.« Mr. Macmillan se je nasmehnil in izginil v niso, kjer so sejali prvaki konservativne stranke Velike Britanije in odločili o njegovi izvolitvi za voditelja stranke.

Da bi se pa se veličev laško malo smehljali, je nova britanska vlada, ki je bila osnovana januarja letos po odstopu Anthonyja Edena, sklenila zmanjšati breme izdatkov za oborožitev. Ministrski predsednik Macmillan je poslal svojega obrambnega ministra Duncana Sandysa, ki je med drugim tudi Churchillov zet, v Washington. Včeraj se je Sandys vrnil s prav tako širokim nasmehom, s kakršnim je Macmillan sprejel novinarje in fotoreporterje pred svojo izvolitvijo za voditelja konservativne stranke.

Britanski obrambni minister Sandys je šel v Washington z natančno določeno nalogo. Skušal naj bi dobil od Američanov zagotovila, da bodo pošiljali Veliki Britaniji teledirigirane izstrelke, da bi lahko Britanci znatno zmanjšali proizvodnjo reaktivnih lovcem in celo bombnikov. To naj bi omogočilo znižanje izdatkov tudi na drugih področjih narodne obrambe. Računajo, da bi s tem Britanci lahko skoraj petino svojih izdatkov za oborožitev uporabili v gospodarske namene.

V pripravah za zmanjšanje oborožitvenega bremena Angleži nekako tako-le razglabljajo: v času, ko je preročevanje in napovedovanje postalo bolj tvegano kot kdaj koli prej, lahko računamo na štiri vrste vojn. Prva vrsta je svetovna vojna z vodikovimi bombami, ki ne bi trajala dolgo. Druge vrste vojna bi bila svetovna vojna, toda brez uporabe atomskih bomb ali ob zelo omejeni uporabi teh bomb. Treje vrste vojna bi bila po vzorcu Korčije in četrte vrste vojna bi bila podobna suški zadevi. Očitno je, da si Velika Britanija ne more privoščiti izdatkov za oboroževanje za vse štiri primere. Če bi bili Američani voljni pomagati za teledirigiranimi izstrelki, nam ne bi bilo treba toliko trošiti za letalstvo. In videti je, da so Američani voljni — v načelu, Sandys je po vrnitvi iz Washingtona na londonsko a letalsko izjavil: »Posledica naših razgovorov v Washingtonu bo še tesnejše sodelovanje med Veliko Britanijo in ZDA na področju obrambe. Razgovori so poleg tega nudili zelo koristno priložnost za odkrito zamenjavo mnenj o širših vprašanjih.«

Velika Britanija je danes v položaju, ko mora opuščati svoja oporišča na tujih tleh. To velja predvsem za Akabo v Jordanu, to bo veljalo morda prav kmalu za Libijo in celo Singapur (tudi Ciper sodi sem). Hkrati pa finančna sredstva ne zadostujejo za najodobnejše oboroževanje na vseh področjih. Zato se je pojavila zahteva po manjših oboroženih silah, ki pa bi bile poklone in zelo dobro izurjene. Hkrati napovedujejo, da bo razvoj raket in vseh mogočih izstrelkov na velike daljave zabil razlike med različnimi vrstami orožja.

Tako nekako meni sedanja britanska vlada, ki računa, da bodo leta 1960 spet volitve. Do takrat je treba popraviti omajani položaj konservativne stranke, ki je zdaj na vladi, in okrepiti britansko gospodarstvo, ki močno trpi zaradi pomanjkanja nafte. Ali ne bi bilo lepo, če bi novi britanski konservativni ministrski predsednik lahko ponudil davkoplačevalcem na krožniku nekaj sto milijonov funtov in dejal: »Tole pa je konservativna vlada privarčevala, ker je znala znižati stroške za obrambo, ne da bi trpela varnost države, ker nam bodo pomagale ZDA.« To bi bilo zelo lepo za konservativce, hkrati pa je tudi lepo razvidno, da nove teorije o reorganizaciji vojske v smislu poklone oborožene sile izvirajo iz gospodarskih pobud in da se mora Velika Britanija zdaj spriznati z dejstvom, da ni več svetovna velesila.

Zastopnik izraelskega zunanjega ministrstva je izjavil, da misli izraelska vlada še vedno obdržati svoje oborožene sile na zahodnem obrežju Akabskega zaliva in na območju Gaze ne glede na najnovejši resoluciji Generalne skupščine OZN, ki zahtevata takojšen umik izraelskih sil za črte premirja iz leta 1949.

V Washingtonu obžalujejo, da je prišlo do odditve uradnega obiska predsednika republike Tita v ZDA. Dva zelo vplivna ameriška dnevnika »New York Times« in »New York Herald Tribune« se strinjata z Jugoslavijo, da bi utegnili biti obisk v tem trenutku neprikladen, poudarjata pa, da vabilo za obisk še velja. Obisk je bil odgojen zaradi sovražne kampanje proti Jugoslaviji, ki so jo sprožili določeni krogi v ZDA in ki jo je predsednik Eisenhower obžaloval.

S prihodom 480 brazilskih vojakov v Port Said se je število mednarodnih sil OZN povečalo na 6000 mož. Na sedežu OZN so sporočili, da te sile zadostujejo za izvršitev nalog, ki jih postavljajo Združeni narodi.

Stavka v zahodnonemški pokrajini Schleswig-Holstein se nadaljuje že sedemnajsti teden in velja državo že okrog 60 milijonov mark. Stavka 34.000

malomarnosti voznikov in neškodnih cest, so ta dejanja še dokaj številna. Seveda niso vedno krivi šoferji, marveč tudi pijani kolešarji in nedisciplinirani vozniki. Glavni vzrok teh dejanj je zopet alkohol. Vedno večje zaloge raznovrstnega blaga v naših trgovinah so zmanjšale obseg nedovoljene trgovine tekstila in galanterije, ki je bila v prejšnjih letih zelo pogosta. Razpaso pa se je prekupevanje z lesom in živino. Razlike cen prašičev na brežinskem in samoborskem ter na novomeškem trgu privabljajo nekatero prekupevalce, ki izkoristijo to konjunkturo za svoje nedopustne posle. Nekateri prekupevalci so skušali prikriti svoje dejanje tako, da so nastopali v javnosti le kot posredovalci zastopnika kmetijske zadruge pri nakupu živine, ki je bila potem po naročilu posrednika pripeljana na določeno mesto, kjer so jo prevzela nepoznana oseba in jo prodajali tudi tujcem. Tudi posredovanje pri nakupu drv za nepoznane osebe so bile podobna oblika nedovoljene trgovine.

ŽALOSTNA SMRT V ZIDANICI

56-letni Jože Pirč iz Vel. Podljudna je rad zavil z doma v zidnico na Novem Ljubnu, kjer je včasih ostal tudi po dva do tri dni. Tudi 27. januarja je odšel okoli 13. ure od doma; ker ga do 29. januarja še ni bilo nazaj, je šla hčerka Kristina na Novi Ljuden, kjer sta s sosedo ugotovili, da leži Pirč mrtev in obžgan na tleh zidnice. Komisijska strokovnjakov sicer še preiskuje vzrok smrti, verjetno pa je že zdaj, da se je pokojnik potem, ko je na tleh zidnice zakuril ogenj in ob njem pil vino, nalobže delno zastrupil z ogljikovim monoksidom in v vinjenem stanju niti ni občutil, kdaj je padel čez ogenj, v katerem je našel prežgodno smrt.

Marsikje so zidnicah, kjer ni ognjišč ali štedilnikov, vinogradniki radi zakurijo ogenj kar na tleh, da ne pijejo v mrazu. Kako je to nevarno, ob gornjem žalostnem dogodku menda ni treba posebej poudariti. Prav lahko bi pogorela tudi zidnica s celotnim pridelkom, v katerega je vložil kmet toliko truda in znoja.

Po gonjačevi krivdi: avto v konja

28. januarja ponoči je Drago Badovinec iz Stopič gonil iz Novega mesta proti Ljubljani 4 pare konji, vendar tako, da so v mimopeskkih klančih stopali po trtje konji vstric. Zaradi neprevidnosti gonjača se je avtomobilist J. L. blizu Mirne peči potem, ko je privozil čez prejšnj klanca, znašel z avtom pred vrsto konj. Ker je bila cesta poljedelna, avtomobila ni mogel takoj ustaviti, tako da se je z njim na levem delu cestišča zadel v krajnega konja. Na avtomobilu je škoda za prib. 80 tisočakov, konja so pa morali zaradi poškodb zaklati.

MORALA

Pred nedavnimi je britanski publicist Paul Johnson zapisal: »Morala nemške poveljnice zgodovine je ta, da se splošč izgubljati vojne — seveda s pozornostjo, da so zmagovalci sentimentalni in enostranski demokrati.«

Naročajte in berite DOLENJSKI LIST!

Statistični podatki kažejo, da je pripad na kazenskem oddelku sodišča v letu 1956 porastel v primerjavi z letom 1955 za 35 predmetov na civilno spolno oddelku pa kar za 280. Delo je opravljalo enako število sodnikov in administrativnih uslužbencev kot v prejšnjih letih. Vrstu kaznivih dejanj se v letu 1956 ni bistveno spremenila. Sodišče je obravnavalo lažje primere deliktov, ki spadajo po zakonu o kazenskem postopku v njegovo stvarno pristojnost. Od 636 pripadnih stvari odpade 238, tedaj preko ene tretjine, na kaznivna dejanja zoper čast in dobro ime. Prečna dobrina, ki je zaslišena, je čast. Čast pa je lahko zunanja ali objektivna čast, to je vrednost, ki jo ima oseba, to je družba, ali pa notranja ali subjektivna čast, to je vrednost, ki jo čuti oseba sama o sebi. Čast pa se lahko okrepi z obrekovaljem, razžalitvijo, opravljanjem z očitanimi kaznivimi dejanji z namenom zaniževanja. Veljina primerov, ki jih je sodišče obravnavalo, so bila obrekovalnja in razžalitve. Kaznivo de-

ja so pa morali zaradi poškodb zaklati. Čeprav je gonjač Badovinec že od daleč moral videti svetlobne snopce reflektorjev, na cesti ni poskrbel za varno srečanje konj z avtomobilom. Seveda ceste I. reda sploh ne bi smel uporabljati za gonjenje konj, če je pa že bil na njej, pa ni upošteval cestno - prometnih predpisov. Splošno je znano, da sejarjari in gonjači živine zelo neodgovorno vodijo živino po cestah. Tako je pred kratkim tudi posestnik V. iz Suhe krajine kupil v Metliki vola; žival mu je blizu Semčja ušla in prišla v Semčju pod vlak. V. je ob vola in trpi zaradi svoje neprevidnosti precejšnjo škodo.

Zaradi nepremišljenosti ali malomarnosti posameznikov so pogosti primeri, da ima človek v hipu 100 ali 200 tisočakov škode. Takih primerov je v okraju žal precej. Veliko sitnosti je, preden ljudje uveljavijo svoje zahteve po povračilu škode, saj so največkrat sami krivi za kršenjs cestno prometnih predpisov.

pa je sodišče posla v teh spoznih zaradi besednih spopadov oseb z raznimi onemogućujočimi očitki primitivnega značaja. V mestu samem so se rodili zaradi stanovaljske stiske, ko je več družin natrpanih v manjši hiši, zaradi izbruha ljubosumnosti in pojavov nemoralnega življenja. Pogostj so bili primeri obračunavanja starega medsebojnega sovraštva. Na deželj je iskati vrozke v sporih zaradi zemljišč, zaradi škode, povzročene po živini in otrocih. Sploh so imovinski spori najpogostejši vzrok teh dejanj, ki često končajo tudi a pretepi in poškodbami. Pod vplivom alkohola se ta dejanja še huje razbohotijo. Značilno je tudi, da je sorazmerno največ teh dejanj vzniklo med ženskami. Skrajni primitivizem, poharvan z mistificiranjem nekaterih oseb, prav tako vznemirja naše ljudi, ki hodijo na sodišče iskati zveščito svoje časti. Ker razne »šlogarje« šlogajo, da je ženska noseča, da je čarovnica in je hodila okoli hlevov, da bo pričarala živino, ki bo potem poginila, da mora ukrasti v cerkvi

prt, prižgati svečo ter bo tako rešena nadlog, ki jo tarejo itd. Ali se vam ne zdá, da so možne take občutljivosti le med enaki? Ali je sploh mogoče, da se danes nekatere osebe grede med seboj po receptu srednjeveške zaostalosti? Mnenja sem, da v takih primerih normalna oseba sploh ne bi smela imeti občutke, da je njena čast okrnjena, temveč bi morala le pomilovati take ljudi, ki so se sprli s pametjo. Sodišče poskusa po svoji ustaljeni praksi vselej poravnati sprte stranke še pred glavno obravnavo in se to v več kot polovici primerov tudi posreči, v kolikor ne gre za staro, zakoreninjeno sovraštvo. Neredko se končajo te stvari z obsodbo obeh strank, ker zasebni tožniki običajno vračajo žalitve. Seveda so take pravde, kadar zastopajo odvetniki, tudi zelo drage in stanejo tisočake, večkrat, kakor pravimo, za prazen nič.

Pod vplivom alkohola se ljudje radi sporečejo in končno stopo kar ima čisto za posledico telesne poškodbe. Od teh kaznivih dejanj obravnava sodišče le lahke telesne poškodbe, dočim spadajo hude v pristojnost okrožnega sodišča. Glavni vzrok teh dejanj je alkohol. Storiel se bi li pretežno mladeniči, ki v svoji občestnosti in mladostni zanezanosti ne morejo brzdati svojih

strasti. Največkrat sede na zastožni klopi fantje, ki še niso okusili vojaške discipline. Pri odraslih osebah je iskati vzroke v raznih imovinskih sporih. Tudi ti procesi se v mnogih primerih končajo s pobotanjem, če gre za predlagalne delitve.

Odkar sta bila v letu 1955 na okrajnem sodišču v Novem mestu obsojena na težje prostostne kazni kolestarska tata Š. in U. sodišče ni obravnavalo takih primerov tatvine. Kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje so bila najpogostejša v obliki tatvin denarja, obleke, lesa in tako dalje. Storiel so bili popolni izprljeni, v nekaterih primerih pa tudi socialno ogrožene osebe.

Velik porast v preteklem letu 1956 je sodišče imelo pri kaznivih dejanjih zaradi prepovedanega prehoda čez državno mejo. Motivi, zaradi katerih beže ljudje preko meje, so raznovrstni. Veliko je primerov, ko obtoženci z ekonomskimi razlogi utemeljujejo svoj poskus pobega čez mejo. V resnici pa se mnokrat izkaže, da ta njihove trditve ne držijo. Na tak vpliv se sklicujejo zlasti osebe, ki niso preveč trdno zasidrane v svoji lokalni okolici, so nestalne in si žele vednih sprememb. To so bili predvsem mladi ljudje, ki imajo v tuzemstvu sorodnike. Pod vtisom pripovedovanja so

Dolenjski rojak Miha Kastelic Prešernov sodobnik in sodelavec

Ob 160-LETNICI NJEGOVEGA ROJSTVA IN BLIŽNJI 90-LETNICI SMRTI

Pokrajina ob Višnji, dotoku reke Krke, nam ni dala samo slavne slovenskega romanopisca Josipa Jurčiča, v njegovi najbližji soseski se je rodil tudi znameniti Prešernov sodobnik, njegov osební prijatelj, mentor, korektor in tudi sodelavec Miha Kastelic. Zdal je preteklo 160 let od njegovega rojstva, prihodne leto pa bo 90-letnica, kar je umrl.

so tedaj že prenehale izhajati, izšle so leta 1779, 1780 in 1781, je bil vprav Miha Kastelic tisti, ki je obudil leta 1830 k življenju nov pesniški almanah »Kranjsko Cbelice«. V prvih kvkvah so sodelovali

Miha Kastelic (1796-1868)

Miha Kastelic se je rodil v družini malega kmeta 1. septembra 1796 v Gorenji vasi pri Stični na Dolenjskem. Gorenja vas leži ob glavni cesti, ki vodi iz Ivančne gorice proti dolini reke Krke—Zuzemberku, Dolenjskim toplicam in Novemu mestu. Od železniške postaje Ivančna gorica je do Gorenje vasi vol ure hoda, sosednja Muljava, rojstni kraj Josipa Jurčiča, je še malo dlje. V bližini Mrzlega polja, Gorenje vasi in Muljave je hrib Bojanj vrh, ki je dobil v zadnjem času dilačno lovsko kočjo, ki so jo zgradili člani Lovske družine Sentvid pri Stični na Dolenjskem, na zapadni strani pa je znani planski dom na Polževem pri Višnji gori.

sami Ljubljanci, zadnji, 5. letnik Kranjske čbelice je izšel leta 1848.

Miha Kastelic je postal glavna gonilna sila »Kranjske Cbelice« in je pritegnil k sodelovanju vse tedaj vidnejše slovenske književnike tudi izven Ljubljane. Med te sodelavce štejejo tudi našega pesniškega velikana dr. Franceta Prešerna, pa tudi Jakoba Zupana, Blaža Potočnika, Višnjana Janeza Ciglerja, Matijo Copa, Ign. Holzapfla itd. Miha Kastelic pa ni bil samo urednik Kranjske Cbelice temveč tudi eden njenih najbolj marljivih sodobnikov.

Urednik Kastelic je pridno in vestno brusil literarne pripevke svojih sodelavcev, včasih je vzel v roke tudi katero Prešernovo pesem.

Kastelic je objavil v posameznih letnikih Kranjske Cbelice nad 80 prispevkov, nekaj pesmi, precej pa tudi enokletičnih pesmi in štirikletičnih napisov.

V revolucionarnem letu 1848, ko je tudi slovenski človek stopil v boj za bratstvo, enakopravnost in svobodo in so v Ljubljani ustanovili ljubljansko stražo, je napisal Kastelic »Pesem ljubljanske narodne straže«, ta je izšla v Bleiweisovih Novicah v 58. številki letnika 1848.

Kastelic je v Kranjski Cbelici in Novicah pa tudi v Ilirskem listu »Ilirisches Blatt« napisal še več drugih prigodnih pesmi prigodnic.

Mnogo pesmi so našli po Kastelici smrti še neobjavljenih, precej gradiva je objavil dr. Ivan Grafenauer v »Casu« in posebnih odtisih.

Ta njegova dela seveda niso na taki višini, kakor Prešernova ali drugih vidnejših takratnih pesnikov.

Kastelic je imel pač bolj uredniške in organizacijske sposobnosti, kakor literarne. V veliko zaslugo mu moramo šteti njegovo povezavo s tedanjimi kulturnimi delavci, ki jih je bodril k delu.

Kastelic in Prešerna je družila pesniška Muza in sta večkrat zašla tudi v ljubljansko okolico, kjer sta pri kmetih, največkrat v kmečkih gostilnah prisleda med preprostimi ljudji in prisluhnla njihovim pesmim. Prešeren je navadno bodril omizje, da so pripovedovali ali peli pesmi, včasih je tudi sam pomagal pri petju, dočim je Miha Kastelic zapisoval besedilo. Tako sta Kastelic in Prešeren pri teh obiskih rešila precej narodnega blaga.

V svojem arhivu hranim podroben opis enega takih obiskov na podeželju okrog Ljubljane. Tedaj — to je bilo okrog leta 1848 — sta se peljala Kastelic in dr. Prešeren z vozom po Dunajski cesti iz Ljubljane, nato pa sta zavila v Moravsko dolino. Obiskala sta gostilno na Mlaki, kjer so dejali po domače tudi pri Klobučarju, ker so delali v isti hiši tudi klobuke. Danes je tam najbližji pevec Moravske doline je bil takrat kmečki fant Martinkov, ki je zapel obema ljubljanskima gostoma več pesmi, nekaj takih, ki so jih prepevali ljudje po Moravski dolini, nekaj pa je povedal Martinkov tudi takih pesmi, ki jim je sam zložil besedilo pa tudi melodijo. Martinkovi — pisali pa so se za Cerarje — so bili vsi dobrega grla in posluha pa tudi zelo brihni ljudje.

Na stara leta je ljudski pevec Martinkov stric iz Moravske doline pripovedoval o srečanju s Prešernom in Kastelicem profesorju Maksu Pirnatu iz sosednjega Tustanja v Moravski dolini. Profesor M. Pirnat je bil znan kulturni delavec in organizator ter oče znanega kiparja, slikarja, publicista in partizanskega umetnika Nika Pirnata.

Professor Makso Pirnat nam je ohranil ta pripovedovanja Martinkovega strica o obisku Kastelice in Prešerna v Moravkah, pa tudi o Martinkovem obisku v Ljubljani, kjer je Prešernu Kastelicu in Prešernovemu šefu dr. Chrobatu, ki ga je povabil k sebi na kosilo, zapel še nekaj pesmi, ki ob prvem srečanju v Moravski dolini niso prišle na vrsto.

Ko je leta 1849, prezgodnja smrt izrgala našega pevca dr. Prešerna, mu je

zapel naš dolenjski rojak Miha Kastelic v slovo pesem, objavljena je bila v Bleiweisovih Novicah, v 7. številki letnika 1849. Tako se je Miha Kastelic oddolžil svojemu sodelavcu za posvetilo, ki mu ga je napisal dr. Prešeren nekaj let popreje. Ta Prešernova pesnitev je uvrščena v cikl »Posvetil in prigodnic« pod naslovom »Miha Kastelic« in v njej Prešeren prekratkoma karakterizira našega slavnega dolenjskega rojaka, ko piše o njem tole:

B'le zapuščene so Parnasa trate, mah, ljulka in osat ob krajih, v sredi, na njih so zgubili Kamén se slédi, molčali so glasovi lire zlate.

Vabile Kranjce sence so kočate, stezice zložne, cvet dišeč po medí, sad brez potú, zaplečvat so po redi hodili med Muz nemških zbrane svate.

Ti si nas zbudil, zbral ob hudem časi, roké zapuščene trebisti jele prostore na domačem so Parnasi.

Ze vid'jo mesta se na njem vesele, že slišijo se pesmi sladki glasi, pognal je cvet, med nosijo čebele!

S tem sonetom je dobil naš dolenjski rojak, pomembni kulturni delavec in literarni organizator svojevrstnega spomenika izpod peresa samega dr. Franceta Prešerna. Miha Kastelic je preživel Prešerna za 16 let, umrl je v Ljubljani dne 22. oktobra 1868. Prav zato sem napisal ta članek ob mejniku dveh obletnic tega vraga moza iz doline Višnice — za 160-letnico njegovega rojstva in 90-letnico njegove smrti.

Opomba: Sestavek o Mihi Kastelicu je odločen iz rokopiisa moje knjige »Znameniti Dolenjci«, ki bo prikazala življenje in delo pomembnih dolenjskih rojakov, pa tudi drugih, ki so živeli in delovali na področju naše Dolenjske.

Jože Zupančič

Linhartov „MATIČEK“ ponovno na novomeškem odru

V proslavo Prešernovega dne, po odloku SNOS z dne 8. februarja 1945 praznika slovenske kulture, in v počastitev dvestoletnice rojstva A. T. Linhartova bo novomeška igralska družina v petek 8. februarja ponovno uprizorila Linhartovo igró »Veseli dan ali Matiček se ženi«. Ta upri-

Micka« stojiče na začetku razvoja slovenske dramske umetnosti. Medtem ko je prvo Linhartovo dramsko delo »Zupanovo Micka«, poslobojena in za naše razmere prirejena komedija dunajskega dramatika Jos. Richterja, že v letu nastanka 1789 doživelo svojo

mer, in nič manj revolucionarni Matiček govori, da po človeško slab gospod samo zaradi svoje pripadnosti k visjemu družbenemu sloju ni več vreden od služabnika, pač pa manj, nista mogla biti priporočilo za uprizoritve v času, ko je Velika francoska revolucija že temeljito pretresala evropsko fevdalno družbo. Tudi v obdobju reakcionarne Svete aliance in njenega velikega mojstra Metternicha čas za Matička še ni prišel, čeprav ga je 1840 v novi izdaji in v Prešernovi redakciji Slovencem zopet predstavil Andrej Smole. Sele v času, ko je vso Evropo zajemalo revolucionarno vrenje, je Matiček prvič spregovoril na slovenskem odru. To pot to ni bilo v Ljubljani temveč v Novem mestu.

6. januarja 1848, torej dobra dva meseca pred izbruhom dunajske marčne revolucije, so novomeški igralci uprizorili »Matička« v prostorih Kazine, edinega takratnega društva našega mesta. Prvo poročilo o tej prireditvi nam je ohranil že leta 1848 neovomen pobudnik uprizoritve, urednik Okrožnega urada Franc Pollak v časniku, ki ga je v drugi polovici leta 1848, sicer v nemškem jeziku, v Novem mestu sam izdal. Dokumentarno pa jo potrjuje nedavno v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani najdeni letak, ki ga objavljamo. Posebna vrednost tega letaka je tudi v tem, da so na njem s Pollakov roko zapisana imena igralcev, ki so se v takratni malomeščanski, narodno nezavedni in nemškutarski sredini upali postaviti Matička na oder. Bil so to: Gorjup (baron Naletel), Gromova (Rozalija), Javornik (Matiček), Dientijeva (Nežka), Benediktova (Tonček), Pollak (doktor Zmešnjava), Zupančič (Zužek), Rehar (Budalo), Gorjupova (Jerica), Sandry (? Jaka), Sramek (Gašper), Kaiserle (birič).

Naj bo jutrišnja uprizoritev »Matička« tudi počastitev njihovega spomina!

Gledišče v Novim-mestu.

Na svetlih treh krajov dan 1848 bo v sdrushlehihi od sbranih igran:

Veseli dan,

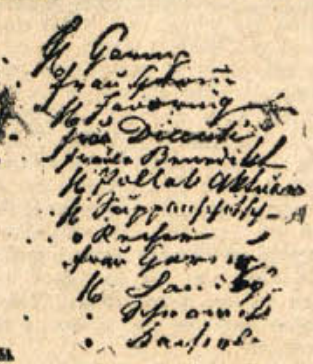
Matiček se šeni.

Komedija v 6 delih v petjam.

Posrediljo kazniški, »La folla journal«, »Le mariage de Figaro«, par M. de Beaumarchais—Anton-Libart.

OSERJE:

- Baron Naletel.
- Rozalija, njegova žena.
- Matiček, grafiški uradnik.
- Nežka, hišna.
- Tonček, kuhar in vrtovinar.
- Budalo, kmetični učitelj.
- Gašper, grafiški kancelar.
- Budalo, njegov pišan.
- Sandry, obpovna hiša.
- Jaka, služabnik.
- Gašper, diševnik.
- Birič.
- Gošle, kmetični fantje in delalci.

Sgodbo kraj je gorenjski grad, bliso nako vaft.

Ša perstop per- tleb 20 kr., na oklep 10 kr.

Sazhetek ob fedni uri svezher.

zoritev je za Novo mesto tem bolj vredna vesela poudarka, ker je bilo prav Novo mesto tisti kraj na vsem Slovenskem, ki je po dosedaj znanih ugotovitvah prvi postavil na oder to pomembno gledališko delo, skupaj z »Zupanovo

prvo predstavo v Ljubljani, pri kateri je Linhart še sam sodeloval, svojega »Matička« avtor ni videl na odru. Revolucionarna ost Beaumarchaisova »Figaras«, ki je v slovenski predelavi prešla v kritiko domačih sodnih raz-

Šolskim odborom POTEKA MANDATNA DOBA

S splošnim zakonom o vodstvu šol (Ur. list FLRJ št. 11 od 16. III. 1955) je družbeno upravljanje v posveti dobilo svojo zakonsko osnovo. Sol-

skim odborom, ki so bili izvoljeni pred izidom imenovanega zakona ali po njem, poteka sedaj mandatna doba.

Z vsjo odgovornostjo moramo torej začeti pripravljati nova volitve; pretehtati moramo dobre in slabe stvari dosedanjega dela ter postaviti smernice, da se v novem obdobju poglubi tudi ta oblika sodelovanja naprednega ljudstva pri demokratizaciji našega javnega življenja.

Volitve naj bi bile zaključene še pred koncem šolskega leta, to je vsaj do maja, da bodo člani odbora lahko spoznali problematiko šole in takor v naslednjem letu temeljito začeli reševati vprašanja, ki se porajajo pri pouku in vzgoji, hkrati pa pomagali prizadevanju sodobne šole, da se čim tesneje poveže z javnim življenjem in da pomaga usmerjati tudi družinsko vzgojo. Prav bi bilo, da bi se popolnoma prenovljen odbor zopet ne lovil v prvih korakih in da bi s premagovanjem začelniških težav ne izgubljal dragocenega časa.

smemo pozabiti, da je bilo doslej v teh odborih premalo žena, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine.

Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države.

Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti

Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih

zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno resno naj ta vprašanja pretresajo vsi forumi in organizacije Socialistične zveze in Zveze prijateljev mladine. Spričo dejstva, da je bilo pri zadnjih volitvah pri izbiri treba dokaj nepravilnosti, bo treba upoštevati zakonske predpise; organizacije ter organi oblasti svojih zastopnikov tudi ne smejo puščati osamljenih, temveč naj se po njih zanimajo za odbor in tudi usmerjajo njegovo dejavnost, saj je šola pomemben činitelj, ki kroji bodočnost naših mladin in je končno tudi merilo kultura nekega ljudstva, naroda ali države. Po prvih izkušnjah — zdaj več različne dejavnosti Gotovo je, da so v preteklih dveh letih šolski odbori v splošnem napravili precej in da so nekateri delali že kar zadovoljivo, vendar pa moramo naj se zavedajo, da morajo biti njih dejavnost raznovrstnejša. V glavnem so člani na sejah skušali reševati rez peveče materialno stanje šolskih zgradb in prostorov, vrtov in igrišč ter sestavljali proračune, delavcev in članov mladihskih organizacij, preveč pa takih, ki so močno zaposleni v ostalih družbenih organizacijah. Končna odločitev je dana sicer zborom volivcev in občinskimi ljudskimi odborom, vendar upamo, da bodo letni rez utemeljene predloge upoštevali in jih z odločno končno uveljavili. Posebno res

Za dom, družino in gospodinjstvo

Prijeten dom — srečna družina

Vsaka stvar naj ima svoj prostor

Katera žena si ne želi, da bi doma, v vsi njeni najprej počutili, da da bi bili otroci res njeni in ne bi iskali družbe v gostilni!

Drage žene, prijeto, čist in topel, domače urejen dom, bo vso družino zbiral okrog vas. Vem kaj bi odgovorila marsikatera gospodinja: kako naj držim v redu še dom, ko sem cele dneve na polju, ko imam toliko dela pri živini, saj komaj utegnem skuhati, več pa se že ne smem in ne morem zamuditi doma.

Da, naša kmečka žena je pogostokrat delavka na polju, gospodinja in vzgojiteljica mogoče petih otrok. Niso lahke njene naloge, veliko terja življenje od nje. Ni čudno, če ob prevelikem delu nekako zanemari dom, če v soboto ne more počistiti vsega.

Vendar, zakaj vse naše delo, ves naš trud od zore do mraka? Samo zato, da bi bilo naša družina boljše in lepše. Vsaka žena bi povedala, da dela res samo za srečo svojih otrok. Saj nase čisto pozabi. In prav zato, ker je naš cilj osrečiti in zadovoljiti naše drage, ne smemo zanemariti našega doma. Dom — samo tri skromne črke in vendar koliko vsebine je v njih, koliko nam pomenijo. Mogoče se premalo zavedamo, kaj pomeni dom vsem našim, mogoče niti ne vemo, kako naši otroci slone na tej kmečki hiši, s koliko ljubeznivi in veseljem se vračajo vanjo, če so že po službah. Da, dom pomeni našim otrokom nekaj velikega, najdražjega, za to ga moramo napraviti čim lepšega, toplejšega, domačjega.

Urejanje doma prizadene ženi dakej truda in dela. Toda žena — mati, ves trud bo bogato poplačan, ko bo videla moža, ko bo v utrujenem pogledu objel hišo in se nasmehnil: samo, da sem zopet doma. Tvoj fant, ki se tako bojiš zanj, se bo vrnil z vasi in nerodno dejal: saj ni nikjer tako lepo kot pri nas. Tako kot znaš ti mama, ne zna nobena. — Vem, kar objela in poljubila bi ga, ko ne bi bil že tako velik.

Tudi zdravje naše družine je v veliki meri odvisno od čistote in uredenosti stanovanja. Zato se kar zdej v zimskem času, ko je nekoliko več časa, ozirno po hiši in ugotovimo, kaj bi bilo potrebno preurediti, kaj odstraniti in kaj nadomestiti z novim, kje temeljiteje počistiti. Drobni sestavki, ki jih bo prinašal naš list pod naslovom »Prijeten

dom — srečna družina», pa naj vam, drage kmečke žene, pomagajo pri urejanju vaše hiše.

Kako razporedim prostore v hiši

V naši kmečki hiši imamo navadno starodavno »hišo«, poleg nje manjšo sobico »kamro«, v drugem koncu stavbe je »zadnja hiša« ali »stibelca«, potem sta še kuhinja in shramba. Pojdimo po prostorih in ugotovimo na katero stran neba so obrnjeni. Za kuhinjo in shrambo je najbo-

lje, da sta na severni strani. Tako se nam v poletnem času ne bosta preveč ogreli, imeli pa bomo tudi večji mir pred mrčesom. Zjutraj, ko odpremo okna in razgrnemo posteljo, želimo, da nanjo posije sonce, zato naj bo spalnica obrnjena na vzhod. Na južni ali zahodni strani bi sonce čez dan preveč grelo stene in v pretopli spalnici nam počitek ne bo prijeten. V »hiši« — dnevni sobi smo največ pozimi, zato naj bo obrnjena na jug ali na jugozahod. Tako bomo imeli še največ sonca in svetlobe.

Ponekod ne boste mogle nič spremeniti, marsikatera pa bo pri takem pregledu ugotovila, da je bolje, če si za dnevno bivanje izbere sobo v drugem delu hiše, ki je svetlejša, ima več sonca in je prijaznejša. Zlasti pa naj s pravilno razporeditvijo prostorov zapomni gospodinja, ki mislijo na nov dom. Pri gradbenem načrtu naj vedno tudi one povedo svojo besedo.

Kako bom uredila dnevni prostor — kmečko »hišo«

Ti naša draga »hiša«, koliko prijateljskih spominov nas veže nate! V kotu velika javorova miza, za katero nam je mati po papirju vodila nerodni roki, ko smo risali prve črke. Siroka ledena peč! Za hišami so poplesavale snežinke, mi pa smo sedeli na tebi in s svetlimi očmi in z razprtimi ustmi poslušali deda, ki je imel prostor na zapečku. Da, prav v »hiši« se odvija tisto toplo družinsko življenje, sem prihajajo od dela, iz služ-

be, tu delamo, jemo, se zabavamo, v »hiši« prebije družina največ časa. Kako bom torej uredila hišo, da se bodo v njej vsi dobro počutili? — Sonce in svetloba bosta razjasnila tudi ljudi. Zato naj bodo okna velika (zavzemajo naj 1/6 talne površine). Vzidati večja okna ni izdatok, ki ga nikakor ne bi zmogli. Ne moremo si misliti kmečke hiše, s katere oken nas ne bi pozdravljala nagelček in roženkravi. Vendar, če so okna nizka, nam rože jemljejo že tako malo svetlobe. Pomagale si bomo

Najlepši okras bo pa vedno — čistoča. Prav bi bilo, da v »hiši« ne bi spali. Postelje postavimo v »zadnji hiši«, v »kamro« ali sobico na podstrežju. Če pa je družina številna in moramo imeti postelje tudi v »hiši«, potem naj bodo lepo ravno postelje in pregrinjene s pralnimi pisanimi pregrinjali. Nič ni bolj neokusno kot so bela zaprana ali težka nepravilna pregrinjala. Pred spanjem odpremo okna, da se prostor temeljito prezrači.

Pod peč ne spravljamo umazanih čevljev, različnega orodja, po pečici pa naj se ne valjajo različne čunje in umazane plenice.

Kako bomo naredile »hišo« prijeto domačo? Lep priteček na mizi, keramični okrasek na radiu, nekaj slik na steni, šopek cvetja, v kotu pa stola s lončnicami. Vse to bo spremenilo skromno sobico v toplo kmečko »hišo«, ki bo vsem našim najprijetnejši kotiček na svetu.

Najlepši okras hiše pa naj bo čistoča. Vsak dan sobo pometemo in pobrišemo prah. Da ne bomo dvigale prahu, pobrišemo tla pred pometanjem z močno ožeto krpo. Pod poribamo vsak teden. Večkrat na dan, zlasti pa zjutraj in zvečer »hišo« dobro prezračimo, kajti v slabem zraku nas bo bolela glava, postali bomo utrujeni in nerazpoloženi.

Marija Prijatelj

Najlepši okras bo pa vedno — čistoča

Pod peč ne spravljamo umazanih čevljev, različnega orodja, po pečici pa naj se ne valjajo različne čunje in umazane plenice.

Kako bomo naredile »hišo« prijeto domačo? Lep priteček na mizi, keramični okrasek na radiu, nekaj slik na steni, šopek cvetja, v kotu pa stola s lončnicami. Vse to bo spremenilo skromno sobico v toplo kmečko »hišo«, ki bo vsem našim najprijetnejši kotiček na svetu.

Najlepši okras hiše pa naj bo čistoča. Vsak dan sobo pometemo in pobrišemo prah. Da ne bomo dvigale prahu, pobrišemo tla pred pometanjem z močno ožeto krpo. Pod poribamo vsak teden. Večkrat na dan, zlasti pa zjutraj in zvečer »hišo« dobro prezračimo, kajti v slabem zraku nas bo bolela glava, postali bomo utrujeni in nerazpoloženi.

Marija Prijatelj

Kdo pač ne pozna zadržge gospodinjke, ki so ji »padle gostje v hišo ob taki uri, ko je bilo vse posrečeno — tako, kot so zjutraj družinski člani v naglici vse zapustili.

Marsikje pa je vse dni tako, kot take jutranje ure. Gospodinjke se pač ne posrečijo, vzdržati stanovanje tako v redu, da bi imelo vsi pospravljenega stanovanja. Ne, da bi bila posređi lenoba, pomanjkanje časa ali preobčutela dela — njen delovni način je pač takšen, da si stanovanja nikdar ne zna do kraja urediti.

Tista pa, ki jo more iztržiti le redkokateri obisk, ker bo vedno imela prostor, kamor bo takega nepričakovane gosta v stanovanju peljala, bo o pospravljanju dejala približno tole:

»Saj ni težko vzdrževati reda, če ima vsaka stvar določen svoj prostor.«

Delo take praktične gospodinjke je zelo poenostavljeno. Nikdar ne preklada predmete v sobah ali kuhinji iz kota v kot, nikdar nima nepotrebnega dela.

Je v vašem stanovanju tudi tako? Zadovoljne ste lahko, če ste si prisvojile tak način dela. Nehote n. pr. zalozimo v neki predal zimске kape, rokavice, čeprav je to morda predal za krtače, glavnice in podobno. Ne sme nas potem jeziti, če član družine premeče vse predmete, kadar išče le krtačo. Kjer imajo kape, rokavice, šali svoj določen prostor, lahko vzdržujemo red pri teh drobnarijah in pri krtačah. Od svojcev prav tako lahko zahtevamo, da shranjujejo

svoje stvari le tja, kjer jim je odmerjen prostor.

Kjer je v družini več otrok, jim težko razporedimo prostor tako, da bo za vse praz. Poizkusimo pa tole: v omari, polici ali predalih naj ima vsak izmed otrok vse svoje stvari skupaj. Najboljša palica omare za perilo je od najstarejšega, najnižja pa od najmlajšega otroka. Tu naj imajo otroci vse svoje perilo, oblačila, nogavice, — tu so za svoje stvari in red sami odgovorni. Če jih spodbujamo, da tekmujejo, kdo bo imel lepši red, bo tu vedno vse pospravljenno brez naših naporov; prihranjenam bo jeza, ki smo jo doslej imeli, ker so otroci premetali vse svoje perilo, če so iskali en sam svoj kos. Isto velja za police ali omare s knjigami in igračami.

Gotovo pa je, da je posod potreben predal ali kotiček, kjer odložimo vse tiste drobnarije, ki jih nimamo kam dati. Ko se nam nabere preveč takih predmetov, jih preberemo, izločimo nerabne in določimo prostor tistemu, kar nam more pozneje kdaj še koristiti.

V mnogih stanovanjih se dajo urediti tudi pravi kotički za take, malokdaj rabljene predmete; morda pod stopnicami (za kovčke, zaboje, škatle i. pd.), drugod v preduhih, slepih hodnikih. Ti prostori morajo seveda biti suhi in na varnem.

Ljubke zasile shrambe nam lahko izdela mizar pod okenjskimi policami. Tu vidimo omario, kjer bodo spravljene kuhinjske krpe, brisače, torbe. Če otrok nima prostora za

svojo muziko, naročimo tako omario, da bodo vrtalca »stenske omare« hkrati deska pri- dušne muzice.

V vsakem stanovanju so razen gornjega še posebno ugodni pogoji, kjer lahko z malimi izdatki uredimo stanovanje tako, da bo gospodinjci olajšano mnogo dela, — to pa zato, ker bo vsaka stvar imela svoj prostor.

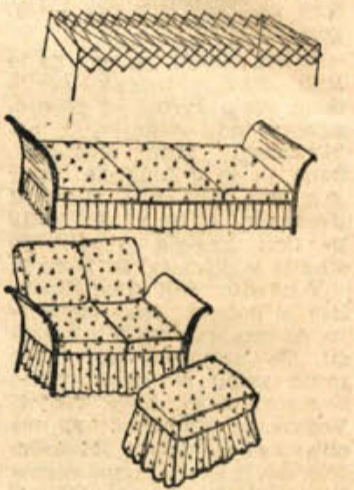
Z. Guzej

V dvojarven dežni plašč, ki ga nosimo na obeh straneh, vdelajmo takle pripraven trak za obešanje: obzankajmo pod ovratnikom dve luknjici, skoz katere vtaknemo trak za obešanje. Konca traku sešijemo. Pri obešanju lahko trak potegnemo na eno ali drugo stran ovratnika.

Posteljni žični vložki v vlažnem stanovanju ne bodo rjavili, če se nove prelakiramo.

RAZTEGLJIVO OGRODJE POSTELJE

Kako bi nam bilo dobrodošlo, če bi mogli kakšen kos pohištva podaljšati in zožiti — še bolj pa seveda skrajšati. Zanimivo in gotovo edinstveno je tako raztegljivo ogrodje postelje, ki nam ga morda naredi

kakšen spreten obrtnik iz nerjavečega materiala. Prednost takega orodja je tudi ta, da moremo naj položiti troje posteljnih vložkov, če ga uporabljamo kot posteljo in samo dva ali enega, če ga uporabljamo kot fotelj. Tako se nam pohištvo prilagodi prostoru, kamor ga postavimo. — Tapetnik ali sami izdelamo blazine za težiščke, kovinsko ogrodje pa lesenemo z blagom, ki sega kot bogat volan skoraj do tal.

»LE PREDI, DEKLE, PREDI...«

Da se v Beli krajini pozimi ženske ukvarjajo največ s prejo, je znano že posvoda. Kakor vsako leto, smo tudi letos pohitele s tem delom. Po stari šegi se zberemo skupaj zvečer v eni hiši in tam predemo. Letos, ko se je začela zima tako zgodaj, smo prej začele in že končale s prejo. Imamo navado, da si ob zaključku dela privoščimo dober zalogaj s prosto zabavo, seveda, če pride kaj prelece.

Letos pa nisimo imele godca, zato smo si toliko bolj po-

predice iz Nove Lipe pri Vinici

V METLIKI SO ZENE USTANOVILE DRUŠTVO ZA NAPREDEK GOSPODINJSTVA

Ustanovnega občnega zbora društva za napredek gospodinjstva v Metliki se je 1. februarja udeležilo nad 55 žena in štiri moški. Tudi na tem sestanku je predaval o prehrani tovarničarica Milka Češarek. Po predavanju so žene ustanovile društvo za napredek gospodinjstva, hkrati pa tudi sprejele delovni načrt. Dobro se bodo pripravile na potujočo kmetijsko-gospodinjstvo šolo, ki bo prišla v Metliko iz Radovice. Sklenile so organizirati večerni tečaj za gospodinjke. Novo društvo bo nudilo pomoč socialno ogroženim družinam; že na ustanovnem sestanku so prevzele sklepe za rešitev posameznih primerov socialno ogroženih družin.

S. K.

Žene na Radovici

niso povsem zadovoljne z delom domače zadrage

22 tečajnic potujoče kmetijsko gospodinjstvo šole in še nekaj več drugih žena se je 1. februarja udeležilo ustanovnega sestanka zveze zadrug. Z velikim zanimanjem so žene in dekleta poslušale predavanje tovarničarice Milke Češarek iz Nove mesta o zdravi prehrani, potem so se pa pogovorile še

o drugih vprašanih, predvsem o izobraževanju žena, o naprednem gospodinjstvu, semenih, vrtnarstvu, delu kmetijske zadruge, volitvah v odbore SZDL in pod. Zadrugice na Radovici niso povsem zadovoljne s poslovanjem njihove kmetijske zadruge. Navajale so, da ta ne odkupuje vsega, kar lahko pro-

dajajo zadrugnici, zato morajo prodajati na primer zdravilna sredstva v drugo zadrugo, kar je seveda zduženo z večjimi stroški. V takem primeru bi tudi zadruga imela večji dobiček, ki bi ga lahko koristno uporabila za napredek kmetijstva.

Na sestanku so žene ustanovile zvezo zadrug. Menile so, da bodo v okviru te organizacije imele veliko večje možnosti za lastno izobraževanje in večjo vlogo pri pospeševanju naprednega kmetijstva in gospodinjstva v tem kraju.

Vse smo za tako izobraževanje

Gospodinjstvi pouk, ki je vključen v program kmetijsko-gospodinjstvo šole, gre h kraju. Obiskovalo ga je 24 deklet. Pod strokovnim vodstvom ljubljanske učiteljice Kolarijeve in tov. Štefke Vidmarjeve so vsa dekleta izpolnila, lahko rečemo preselila vsa naša pričakovanja. Marljivo kot čebulice so izpolnjevale vsakodnevne naloge, vesele, vedre in razigrane... Klasi zoreč in mak rdeč... to so naša dekleta, simbol nove kulture naših vasi!

Zadevajoč se ogromnih žrtev občine za napredek naših zaostalih vasi, bodo vedno in z veseljem obiskovale kmetijsko-gospodinjstvo šolo letos in drugo leto in s tem doprinesle k

hitrejšemu razvoju sodobnega gospodinjstva in kmetijstva.

Zahvali za odlično organiziran gospodinjstvi pouk se pridružujejo vedno nove prošnje deklet, ki niso mogle biti sprejete v KGS, pa tudi starejših žena — za nadaljevanje takih in podobnih tečajev. Žene Gornje Težke vode želijo same organizirati tak tečaj kar v svoji vasi. Pripravljene so kriti vse stroške iz lastnih sredstev.

Prebujamo se! NOB te ni šla mimo nas brezplodno. Počasi se bo tudi v naša srca uselilo zaupanje v nove naprednejše socialistične odnose, ker le-ti so pogoj za izboljšanje kmečkega gospodarstva.

Fanči Novak

Še nekaj praktičnih nasvetov

Kosila z drobovino

Drobovina z zelenjavo, 1 kg mešana drobovina (srce, vranica, jetra, pljuča) 15 dgk mašči, 3 dgk sladkorja, 4 čebule, kis, sol, poper, majaron, lovorov list, timijan, 3 stroki česna, 4 dgk zelenega petšilja, 15 dgk korenja, 1 zelena, 2,5 kg krompirja, osmina litra rdečega vina.

Srce in pljuča skuhamo vsako posebej v slani vodi, jetra zrežemo in jih prepražimo na masti, nato pa vs drobovino zrežemo na mesoreznicah. V masti zarumenimo sladkor, sesekljamo čebulo in česen, nato še prepražimo nastrgano vranico. Dodamo ji zmleto drobovino, očiščeno nastrgano korenje in na kocke zrezan krompir, zalijemo in kuhamo. Jed začnimo z naštetimi začimbami, solimo, kisamo, nazadnje pa prilijemo še vino. Peteršilj dodamo prav nazadnje (sesekljani).

Opomba: Juhe, v kateri smo kuhale pljuča ne uporabljamo.

Korenjeva enolončnica z ledvicami

10 dgk mašči, 2 čebuli, 4 koren, 5 dgk moke, 1 kg ledvic, 1,5 kg krompirja, sol, 40 dgk riža.

V masti prepražimo sesekljano čebulo, nato dodamo na listke zrezane ledvice in korenje, nastrgano kot repa. To potresemo z moko, jo prepražimo, zalijemo z vodo in pridenemo še prav tako nastrgan krompir in osolimo. Pol ure pred obedom zakuhamo riž.

Mešanica z drobovino

1 kg svinjskih src, slana voda, čebula, 15 dgk prekajene slanice, 2 čebuli, 3 stroki če-

Srca operemo in skuhamo s čebulo in slani vodi. Na zrezanih prekajeni slanini prepražimo sesekljano čebulo, česen in moko. Ko je vse prepraženo, zalijemo z juho, v kateri smo kuhale srca, dodamo na lističe zrezana srca, dodamo na lističe zrezana srca, na kocke zrezan krompir, po potrebi še zalijemo z vodo, osolimo in kuhamo. Nazadnje primešamo jedi še lovorov list, zrezane kumarice, po okusu gorčico in majaron. Jed naj ne bo redka.

Pljučka z zelenjavo in fižolom

1 kg pljuč, slana voda, 15 dgk mašči, 10 dgk pora, 3 koren, pol zelena, 1 glava zelja, 40 dgk ješprenja, 3 četrtine kg fižola.

Pljučka skuhamo v slani vodi in kuhane zrežemo na mesoreznicah. V masti prepražimo na tanko zrezan por, koren in zeleno in na rezance zrezano zelje, vse osolimo, zalijemo z vodo, dodamo na pol kuhan ješprenj in dušimo, da se zmečha. Posebej očiščen in prejšnji dan namočen fižol skuhamo in mehkega primešamo ješprenju, prav tako zrezana pljuča. Osolimo in popoprano po potrebi.

S. K.

MLADINI MLADINSKE FILME!

Veliko se je že govorilo in pisano, da filma v mnogih primerih slabo vpliva na vzgojo dorasajočih mladine. Res je. Toda to pri nas največkrat samo ugotovljamo, da bi pa mladino o filmu sistematično vzgajali, od tega se nismo prisi. Imamo sicer od časa do časa mladinske predstave (največkrat risanke), tudi nekateri vzgojitelji se z učenici in dijaki pogovore o filmih, toda to je še vse pre malo. Filma kot vzgojnega sredstva bi se lahko postavevali v večji meri.

V mnogih krajih Slovenije so v tem pogledu storili več kot pri nas v Novem mestu. Organizirali so redne filmske predstave za mladino, ki sistematično oblikujejo odnos mladine do filma. Vzgojitelji nato skupaj z mladino analizirajo te filme, da lahko mladina pravilno razume posebnosti filmskega dela. Običajno je pred predavanjem filma kratko predavanje. Obstoje pa še drugi vzgojni prijemli.

Ne smemo od mladine samo zahtevati, moramo ji tudi čim več nuditi. Do sedaj ni nudimo še vedno premalo. Film, ki je zelo znan med ljudmi, zlasti med mladino, lahko izbiramo kot močno vzgojno sredstvo. Verjet-

no bi bil najbolj prikladen čas za predvajanje mladinskih kino predstav v nedeljo popoldne. Razumljivo je, da te predstave ne bi smele imeti nič skupnega s komercialnim dobičkom. Tu gre več kot za dobiček, gre za vzgojo naših mladih ljudi. Brez dvoma je, da ne bo takojšnjih uspehov, toda nas ne sme razočarati. Delo na oblikovanju filmske kulture ne rodi takoj sadov. Zato je potrebna sistematičnost in vztraj-

»Mamaaaa, maaaaaa...«

Arterioskleroza in prehrana

Od arterioskleroze — poapnežila — so trpeli že stari Egipčani; torej to ni nova bolezen, dasi se je z živinami tempom modernega življenja med civiliziranim človeštvom še močneje razširila. Tri tisoč let po smrti so na žilah mumije kralja Menefthaha ugotovili arteriosklerozo in znanstveniki so mnogo predebatirali, ali je bil vzrok tej bolezni pri Egipčanih žito ali olje, s katerim so tedaj belili, ali pa obe ti dve hranili.

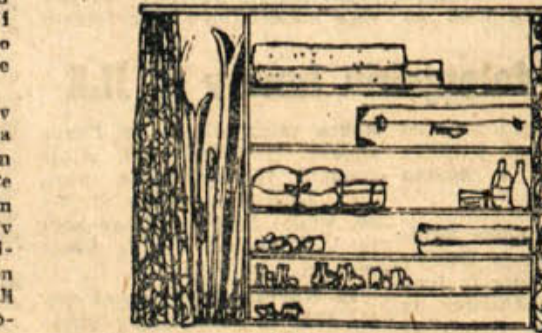
Danes se trošilo velike vsote za raziskave, ki naj ugotovijo, v kakšni zvezi je prehrana, oziroma vrsta in količina prehrane z nastankom in razvojem arterioskleroze.

Na misel, da je razvoj arterioskleroze povezan s hrano, je znanstvenike napeljavalo to, da najdemo v notranji plasti žil naložen holesterol v kristalih. Pri zajehi so odkrili direktno zvezo med množino holesterola v hrani in med onim, ki se je nalagal v plasti žil. Dokazano je pa zveza med povečano množino holesterola v krvi, kot ga dobimo na primer pri nekaterih ledvičnih obolenjih, pri sladkorni bolezni in oslabiljenem delovni živčni žveze, in med razvojem arterioskleroze s ateroskleroze, kakor imenujemo arteriosklerotične spremembe glavne žile ovdodnice.

skah je količina holesterola nekoliko nižja kot pri moških, prične pa rasti z nastopom klimakterija. Zato se pri ženah arterioskleroza pojavi kasneje.

Pri ljudeh je niso delali poskusov o vplivu hrane na razvoj arterioskleroze, ugotovljeno pa je, da ljudje, ki se obilno hranijo, prej podležejo tej bolezni. Isto nam priča proučevanje prehrane in obolenjav pri različnih narodih. Poučen primer razširjenosti poapnežila žil v zvezi s prehrano nam nudijo črnci. Bantu črnci, ki uživajo le malo mesa in beljakovina, porredko trpe za poapnežjem krvnih žil, medtem ko črnci v ZDA, ki se hranijo pretežno s maslinami in beljakovinskimi jedili, mnogo boleloja od koronarnih obolenj — od sklerotično zoženih žil, ki oskrbujejo s krvjo srčne mišice. Tudi na Japonskem in na Koreli, kjer uporabljajo malo masti, je za bolezen redka. Italijanski strokovnjaki za arteriosklerozo trdijo, da je te bolezni manj v Južni Italiji, kjer se ljudje ve-

Poceni in praktično

Za smučati, smučarske palice, zimске čevlje, manjše kovčke, pisalne deske, deske za likanje ali pa tudi zimska oziroma letna oblačila, ki jih dalj časa ne nosimo, marsikje ni pravzaprav prostora. Za take predmete naredimo omaro za prednobo, ki naj ima ob strani dovolj visok

liko slabše hranilo, kot v bogati Severni Italiji. V severnih deželah in v Nemčiji so med volno uporabljali manj masti in številno arterioskleroznih obolenj se je znižalo, po volni pa spet naraslo.

Zdravniška praksa potrjuje, da se zlasti debeli ljudje povrnejo arteriosklerozni in da se bolniki stanje običajno zboljša, če shujša. Ameriški strokovnjak na področju arterioskleroze in prehrane Ancel Keys svetu je za boj proti tej bolezni tole:

1. Varujmo se debelosti. Telesna teža bodi v skladu z višino.
2. Ne jemlo visokokaloričnih obrokov, tudi izdelanost.
3. Bodimo pozorni na pravilno odstotke masti v obrokih hrane. Količina masti naj ne preseže 25 do 30 odstotkov skupnih kalorij.
4. Na dan ne pojedimo več kot eno jajce, kajti rumenjaki je bogat vir holesterina.

B. B.

del, kamor te stvari, zlasti smučarske, spravimo. V taki omari je stalen prostor razen za zgoraj našete predmete se za vse takšne, ki jih potrebujemo le včasih. Tu se ne bodo pralili, zlasti pa nam ne bodo vnapoto.

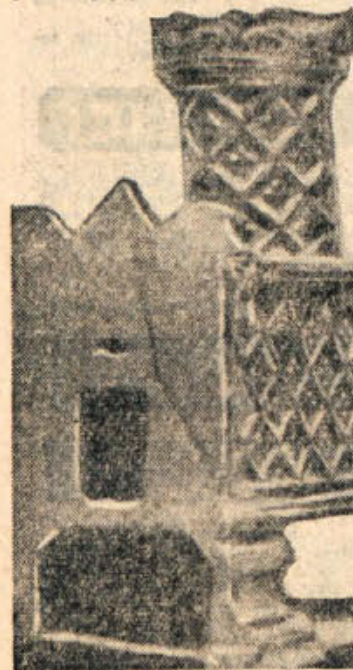
Z. G.

Kako so se greli v nekdanjih časih

Zima je in mraz pritiska. Lepe je ob topli peči, pa naj bo kurjena z drvi ali s premogom, pa naj bo to centralno ali (najmodnejše) električno ogrevanje. V boju z mrazom res porabimo velikanske količine teke ali drugačne kurjave, toda mraz vendar uspešno premagujemo. Ogledimo si malo ob topli peči, kako so se greli in ogrevali nekoč. Saj je tudi to zanimiv drobec in zgodovine človešva.

Centralno ogrevanje pri Rimljanih

Prve civilizacije (torej kulturni narodi) niso nastale v naših mrzlih krajih, temveč v deželah s toplim podnebjem, v Mezopotamiji in Egiptu, kjer peč za ogrevanje stanovanj tudi danes ne poznajo, saj jih ne potrebujejo. Greli in Rimljani

Lina iznad prvih peči s pečnicami (15. stolet.)

nimi pečnicami (valjkaste kovinske posode na nogah), v katerih je bila žerjavka. V hiši so morali imeti več takih peči, ker so se hitro hladile in je bilo treba žerjavko večkrat menjati. Drugi narodi, katerih podnebje ni bilo tako ugodno, stari Galci n. pr., so se običajno greli okrog odprtega ognjišča, kakor se ponokod še danes pri nas (v Bosni, Makedoniji itd.). Na slovanskih tleh so srednji prostor, v katerem so žreli čez dan, gorela polena ali klade, dim je pa uhaljal skozi odprtino v stropu.

Veliko odkritje — dimnik

Dimnik v pravem pomenu so poznali šele v 11. stoletju. Francoski srednjeveški arhitekti so se domislili in v zidovih hiš naredili navpično odprtino, ki je peljala iz glavnega prostora do vrha strehe. Namesto ognjišča so se sedaj pojavili kamini, odprti peči v zidu. Toda kamine so lahko uporabljali le v dvorcih, kajti le ti so bili zgrajeni iz kamna. Hiše navadnih ljudi so bile po večini lesene in nerodni srednjeveški dimniki bi jih hitro zažgali.

nji svojih dvorcev, kajti to je bil edini prostor, kjer je bilo toplo, ker so bile notri velike krušne peči in štedilniki, ki so izžarjvali rešino toploto.

Prezimovanje v postelji

Ob koncu srednjega veka so dobili kamini v dvorcih velikanski obseg, saj so bili ponekod dolgi do 10 metrov, globoki pa 2 do tri metre in so v njih lahko gorela cela debla. Pred takim kamnom je plemič s svojo družino preživel večere, zraven pa ščepetal od mraza, kajti kamini ni mogel ogreti velike sobane. Če je kamini obrnil hrbet, ga je zeblo v lice, če je gledal v ogenj, mu je mraz gomazel po hrbtu. Razen tega je v srednjeveških dvorcih bil neprestano preprih, ker so bila takratna okna nerodna in jih ni bilo mogoče dobro zapreti.

Pravele ledenice pa so bile spalnice, ki sploh niso imele kamninov, le prenosne pečice, kjer so si prebivalci lahko ogreli le roke in noge. Zato so mnogi plemiči in njihove žene preživali zimo v postelji, pod debelimi odejami. Znana franco-

sko hitro razširila po vsej Franciji in drugod po Evropi.

Premraženi »sončni kralj« in ljubica v omari

Od 1643—1715 je vladal Franciji Ludvik XIV., s ponosnim vzdevkom »sončni kralj«. Toda to kraljevo »sonce« je pozimi v svojem luvrskem dvorcu zmrzavalo huje, kot danes še tak revež. Domiselnja kraljeva ljubica Madame de Maintenon pa si je za boj z zimo naročila posebno omaro, podobno naši telefonski govornici. V omari je imela udoben naslonjač in tudi okna, pod sedežem pa pečico z žerjavko. V tej »omari« je bistroumna ljubica preživela nekaj zim, kajti to je bil edini način, da se je zavarovala pred neznošnim mrazom in preprihom v kraljevi palači, kjer je n. pr. pozimi 1709 zmrznilo celo vino in črnilo v kraljevem črnliniku. Ko je »sončni kralj« šel spat, se je moral v postelji greti povsem »nesončno«: z vročimi opekami ali termoforji.

Kamini pa za tedanje ljudi niso bili nadloga le zato, ker so slabo greli, marveč so tudi kadili. Čeprav so jih gradili že nekaj stoletij, so bili še vedno nerodni in so slabo vlekli.

Dolga pot

Res dolga je bila pot do poštenega ogrevanja prostorov, kakršnega uživamo danes tudi v najskromnejšem stanovanju. Tako ogrevanje se je začelo šele v minulem stoletju, ko so začeli delati dobre dimnike in dobre peči. Kasneje je sledilo še centralno ogrevanje, plinske in električne peči in mazutski radiatorji. Na hvalo tem pridobivam se nam danes ni treba bati mraza v stanovanju, delavnici in tovarnah, ne v vlakih, avtobusih ali letalih. Se več: ponekod na Zahodu so začeli ogrevati že kar cele ulice (z infrardečimi žarki). Tako je naša doba poleg vseh vzdevkov tudi doba dobrega, ekonomičnega ogrevanja, za katero bi bil »sončni kralj« Ludvik XIV. nemara rad dal pol svojega kraljestva.

so tudi živeli v krajih s toplim podnebjem ob Sredozemlju in niso jih trle skrbi za drva. Vendar so Rimljani, seveda najbogatejši, tudi ogrevali svoje hiše. V Pompejih, ki jih je leta 79. po našem številu ognjenik Vezuv zasul z lavo in pepelom, so našli velike, posebne peči, postavljene v kletih. Iz peči je skozi stene hiše peljala cev za odvod dima, po drugih cevah je pa iz peči tekla topla voda in ogrevala stanovanja. Manj premožni pa so si v ostrih zimah pomagali samo s prenos-

skima markiza Rambouillet (v 16. stoletju) je pozimi sprejemala svoje goste kar v spalnici. Ona se je lepo grela v postelji, gosti so pa drgetali od mraza. Ker je bila to žena »na glasu« so jo začele posnemati še druge Francozke in nova moda se je

Uvod v tečaj je bila hkrati težka preizkušnja, vzdržljivost mladim tabornikom. Od logarnice do koč so morali nositi hrano, ki je običajna na saneh pri logarnici, do koder je prišla skupina novomeških tabornikov s samimi in parom konj, da si blizu planodoma postavijo 3-dnevni zimski tabor. Izgubljeni časi so mladinci in mladinke nadomestili v naslednjih dnevih. Težiče dela je bilo v pripravljanju vodovih sestankov in izletov (prof. Bohovec) ter izdelavi ročnih del. Pod strokovnim vodstvom prof. Modica so tečajniki izdelali najrazličnejša ročna dela in se seznanili z izdelavo ročnih lutk, z obdelavo lesa in izkoriščanjem odpadkov kartona, usnja, pločevinastih skatlet itd. Seznanili so se s igrami v snegu, ki jih je pokazal prof. Glonar, prof. Počkarje je pa na zelo nazoren način uvedla tečajnike v poznavanje in določanje značilnih rastlin in živali naših gozdov. Ob večernih urah so imeli tečajniki različne družabne in druge igre, ki zahtevajo telesno in duševno spretnost tabornikov. Posebno navdušeni so bili za igranje z ročnimi lutkami. Zelo jim je koristilo tudi opazovanje življenja v zimskem taboru, ki ga je medtem organiziral klub »Strelci«, v katerem so taborniki študenti.

LETNIK

Marka Tušina so ob neki priložnosti vprašali, čemu bi se najprej odpovedal: vinu, ženskam ali petju? »Petju« je naglo odgovoril humorist. »In če bi se morali odločiti, med vinom in ženskami?« »To je pa docela odvisno od letnika« je dejal namuzani Tušin.

V Moskvi najvišja zgradba sveta

V okolici Moskve bodo kmalu začeli graditi najvišjo stavbo na svetu: 500 metrov visoki televizijski stolp. Projekt zanj je že gotov; stolp bodo gradili iz posebno močnega prožnega jekla. Stavba bo podobna večstraničnemu stožcu, spodaj bo pa široka 118 metrov. Novi stolp bo 203 metrov višji od Eiffelovega stolpa v Parizu in 52 metrov od znanega nebotalnika Empire States Building v New Yorku. Z novim stolpom bodo lahko dvakrat povečali prečnik delovanja Moskovskega televizijskega centra, za 100 do 120 kilometrov. Iz naprav na stolpu bodo lahko hkrati oddajali tri televizijske programe in en radijski program. Na vrh bosta vozili dve hitri dvigali, vsako za 20 oseb. Na različnih višinah bodo uredili teraso in balkone, s katerih bo lep razgled po Moskvi in njeni okolici.

Za primerjavo še podatek o televizijskem stolpu v Steinhilmmenu pri Oldenburgu v Nemčiji: V tem kraju je stolp za televizijske oddaje visok 295 metrov in sodi med zdaj najvišje na svetu. Novi »sorodnik« v bližini Moskve ga bo torej presegel kar za dvesto metrov.

V vsako hišo na Dolenjskem

DOLENJSKI LIST!
Nobenege dolenjskega gospodarja brez **DOLENJSKEGA LISTA!**

45. Zavedal se je, da jo mora na vsak način ujeti, če ne bodo nadloge znova napadle prebivalce bungalova. Kobra je švigala v visoki travi naravnost proti tromežu v grom, kjer je Riki-tiki slišal Darzeča, kako še vedno peje svoje nemno pesem. Toda njegova žena je bila modrejša. Brž ko je ugotvela Nagaino, je zletela iz gnezda in zakročila kralj nad glav. Ako bi ji pri tem pomagal še Darzee, bi jo z združenimi močmi prav gotovo poglala v drugo smer; tako pa je Nagaina pritisnila glavo samo še bliže k tlom in se pripiljala do podganje luknje, kjer sta živela z Nagom.

46. Tik na pragu jo je Riki-tiki dohitel in ji zasedil svoje majhne bele zobe v rep. In ker je ni izpustil. Je hočeš nočeš zdrknil z njo vred v notranjost. Redko kateri mungos si upa za kobro v njen brolg. V luknji je bila črna tema in Riki-tiki ni bil ni vedel, kdaj se bo podzemno skrivališče razširilo in bo Nagaina opazila ugodno priložnost ter usekala po njem. Med zobmi je srdlilo stiskal njen rep in se skušal držati na obronku mehke, vtižne zemlje. Ko se trava ob ustju brolga ni več majala, je Darzee žalostno zapel: »Hrabri Riki-tiki je mrtev! Zapijmo mu mrtvaško pesem!»

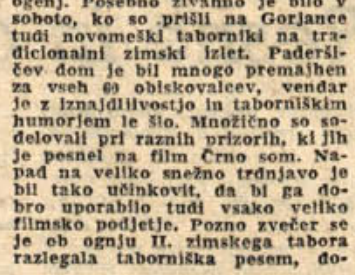
Iz vseh vetrov so se zbrali

bra volja jih pa ni minila niti v nedeljo, ko so se spuščali v dolino po razmoženih kolovozih. V soboto je prepsal v zimskem taboru tudi načelnik ZTS tov. Miran Blaha.

Dolenjski taborniški svet (DoT'S) je leta 1957 pravilno začel s praktičnim delom. Srednjevremu vodniškim tečajem bodo sledili enodnevni tečaji, na katerih se bodo načelniki in vodniki novih samostojnih družin seznanjali s praktičnim delom — z uporabo storitev signalizacije, prvo pomočjo in z drugimi taborniški vsebinami. Dolenjski taborniki so se dela v letu 1957 krepko lotili; želimo jim, da bi v tej delavnosti vztrajali!

Praščič, težak 417 kg

Na ekonomiji Graben so letos zaklali 417 kilogramov težkega

predvsem vzrejaj praščev krško-poljske pasme, ki pri nas najbolj uspeva in je tudi najbolj cenjena. Upravnik mi je dejal, da so že kupili celo gnezdo te pasme s merjascem vred, kajti edino tako bo mogoče vzrediti dobro pasmo, s tem pa tudi zadovoljiti vsaj delne potrebe trga.

BOŽJA POMOČ ZA VELIKO PLAČO

V newyoršem listu »Wal Stret Journal« je bil objavljen oglas, v katerem išče zaposlitev neki duhovnik. V glasu navaja, da je pripravljen zaposliti se v večjem industrijskem podjetju pod pogojem, da mu podjetje plača mesečno 10.000 dolarjev. Kot protiuslugo za tako lepo plačo obljublja duhovnik, da bo bog sodeloval pri reševanju ekonomskih problemov podjetja...

Počitek v oazi — vsakdanji prizor iz življenja odreda naše vojske v sestavi sil OZN na Sinajskem polotoku

Belokranjski muzej ima čedalje več obiskovalcev

Odkar je bil leta 1951 ustanovljen Belokranjski muzej v Metliki, število obiskovalcev stalno raste. Leta 1951 ga je od začetka maja do konca leta obiskalo 1460 ljudi. V naslednjih letih je bil zaznamovan sledeči obisk:

leta 1952	1321 obisk.
leta 1953	2415 obisk.
leta 1954	2432 obisk.
leta 1955	2956 obisk.
leta 1956	4405 obisk.

V vseh letih je muzej obiskovalo blizu 16 tisoč ljudi, kar

je za to ustanovo, ki doslej še ni imela tradicije na Dolenjskem in v Beli krajini in ki leži ob strani važnih turističnih cest, kar dovolj. Ko bo cesta skozi Metliko zvezala novo avtomobilsko cesto, ki bo peljala čez Dojenjsko, z reško cesto onstran Kolpe, se bo prav gotovo dvignil tudi turizem v Beli krajini in z njim vred tudi obisk Belokranjskega muzeja. Lep primer za to je Posavski muzej v Brežicah, katerega glavni obisk tvorijo številni domači in tujerazni izletniki, ki se navadno na svoji avtobusni vožnji za nekaj ur ustavijo v

mestu, si ogledajo krajevne znamenitosti in med njimi tudi muzej. Seveda bo v Beli krajini za dvig turizma treba storiti še marsikaj, predvsem pa čimprej izdati dober vodič za so Belo krajino, kajpak tudi z izvečkom v nekaterih tujih jezikih. Kot se sliši, bosta Belokranjsko muzejsko društvo in Turistično-olepševalno društvo v Metliki sprožila akcijo, da vse belokranjske občine že letos vnesejo primernen znesek v svoj letni proračun, da bi tako čimprej pričelo do uresničitve tega potrebnega načrta. -ar

Kraljevska darila

Brali smo, da je kralj Saudske Arabije Ibn Saud obiskal pred kratkim Združene države Amerike; tja je pripotoval z ameriško ladjo »Constitution«. Med vožnjo je bil zelo radodaren; razdelil je namreč nad 20.000 dolarjev napitnin. Vsakemu izmed uslužbencev ladje je podaril od 100 do 400 dolarjev in še zlato uro. Med vožnjo so za kralja Ibn Sauda rezervirali kar cel salon, v katerem je lahko opravil svoje molitve. S pomočjo posebne kompasa je kralj vsak dan upotvil, v kateri smeri je mohamedansko sveto mesto, da je lahko opravil predpisane molitve, z glavo obrnjen proti Mekki. Potniki, ki so se takrat pozili v Ameriko, so bili s člani ladijske posadke pred povabljeni tudi na slavnostno kosilo; udeležilo se ga je nad 1700 ljudi...

OKROGLE

POROČEVALEC NA DIVJEM ZAPADU

V nekem mestu na Divjem zapadu je vihar podri električno napeljavo in glavni kabel z visoko napetostjo je padel na cesto. Kable se nihče ni upal dotakniti, ker niso vedeli, ali je v njem tok ali ne. Ko je to zvedel izdajatelj lokalnega časopisa, je naročil glavnemu uredniku: »Takoj pošljite k tistemu kablju dva poročevalca!« — »Zakaj pa dva?« se je začudil urednik. »Eden naj prime kabel, drugi pa poroča, če je bil v njem tok. Obenem lahko napiše osmrtnico svojemu kolegu.«

»Veš, če hočem samo malo razveseliti ženo, potrošim najmanj 300 din.«
»Res? Jaz pa ravno obratno, v takem primeru prihranim še več kot toliko!«
»Kako to?«
»Čisto enostavno. Domov pridem trezen!«

TEŽAVA

»Veš, žena, zgubil sem ves pogum: skušal sem pojasniti sinku tiste stvari s primeri metuljev in čebel, ampak po ba zmeraj obrača na dekleta...«

Med sprehodom se m. li Francek na lepem spomni, da bi rad jahal osla. Pa mu pravi mama: »Danes, sinko, ga ne moreš, ker ima očka novo obleko.«

Svojih nastopov ni smela gledati

Mlada nemška filmska igralka Karin Baal ni smela v kino, da bi videla film v katerem je sama igrala. V Zahodni Nemčiji so mnogi filmi prepovedani za mladino do 16 let starosti. Med take kinobiskovalce spada tudi navedena igralka, njen film pa med mladini prepovedane, ker je v njem nekaj vročih ljubezenskih prizorov. Ker igralka še nima 16 let, ne sme gledati teh prizorov, igrala je pa lahko.

Naročajte in berite DOLENJSKI LIST!

»Boštjan, zdj se mi, da si vsak dan bolj gluhi!«

45. Zavedal se je, da jo mora na vsak način ujeti, če ne bodo nadloge znova napadle prebivalce bungalova. Kobra je švigala v visoki travi naravnost proti tromežu v grom, kjer je Riki-tiki slišal Darzeča, kako še vedno peje svoje nemno pesem. Toda njegova žena je bila modrejša. Brž ko je ugotvela Nagaino, je zletela iz gnezda in zakročila kralj nad glav. Ako bi ji pri tem pomagal še Darzee, bi jo z združenimi močmi prav gotovo poglala v drugo smer; tako pa je Nagaina pritisnila glavo samo še bliže k tlom in se pripiljala do podganje luknje, kjer sta živela z Nagom.

46. Tik na pragu jo je Riki-tiki dohitel in ji zasedil svoje majhne bele zobe v rep. In ker je ni izpustil. Je hočeš nočeš zdrknil z njo vred v notranjost. Redko kateri mungos si upa za kobro v njen brolg. V luknji je bila črna tema in Riki-tiki ni bil ni vedel, kdaj se bo podzemno skrivališče razširilo in bo Nagaina opazila ugodno priložnost ter usekala po njem. Med zobmi je srdlilo stiskal njen rep in se skušal držati na obronku mehke, vtižne zemlje. Ko se trava ob ustju brolga ni več majala, je Darzee žalostno zapel: »Hrabri Riki-tiki je mrtev! Zapijmo mu mrtvaško pesem!»

47. Ko je v svoji žalostinki, ki si jo je sprotil izmisljal, začelbetal najbolj ganičive besede, so se trava ponovno zamajala in iz luknje je pritezel na svetlo Riki-tiki. Oblizoval si je brke, eno nogo nemarno vlekval za seboj in ves je bil pokrit s prstjo. »Vse je končano,« je poudaril. Nato si je otresel s kožuha prst in kihnil. Te njegove besede so silšale rdeče mravnije in začele gomezeti druga za drugo v podganjo luknjo, da bi se prepričale, ali je Riki povedal resnico. Seveda so si pa obetale tudi masno kosilo, kaj, še več, celo shranbo mesa!

48. Riki-tiki se je medtem zleknil v travo in utrujen zaspal. Spal je pa še pozno popoldne, in po vsej pravici, saj je res opravil trdo delo. »Zdaj pa domov,« je vzdihnil, ko se je prebudil. »Povej kotlarju, Darzee, naj oznani prebivalcem vrta, da Nagaina ni več.« Kotlar je plič, ki se oglašal kot bl s kladivom tolkel po bronastem loncu. Zaradi svoje blebetavosti je postal oklicevalec vseh indijskih vtrov in oznanja novice vsakomur, kdor jih hoče poslušati. In ko je Riki-tiki stopal po stezi proti bungalovu, je že slišal za seboj njegov glas: »Din-dong-tok! Nag je mrtev-dong! Nagaina je mrtva-ding-dong-tok!«

49. Zavedal se je, da jo mora na vsak način ujeti, če ne bodo nadloge znova napadle prebivalce bungalova. Kobra je švigala v visoki travi naravnost proti tromežu v grom, kjer je Riki-tiki slišal Darzeča, kako še vedno peje svoje nemno pesem. Toda njegova žena je bila modrejša. Brž ko je ugotvela Nagaino, je zletela iz gnezda in zakročila kralj nad glav. Ako bi ji pri tem pomagal še Darzee, bi jo z združenimi močmi prav gotovo poglala v drugo smer; tako pa je Nagaina pritisnila glavo samo še bliže k tlom in se pripiljala do podganje luknje, kjer sta živela z Nagom.

50. Tik na pragu jo je Riki-tiki dohitel in ji zasedil svoje majhne bele zobe v rep. In ker je ni izpustil. Je hočeš nočeš zdrknil z njo vred v notranjost. Redko kateri mungos si upa za kobro v njen brolg. V luknji je bila črna tema in Riki-tiki ni bil ni vedel, kdaj se bo podzemno skrivališče razširilo in bo Nagaina opazila ugodno priložnost ter usekala po njem. Med zobmi je srdlilo stiskal njen rep in se skušal držati na obronku mehke, vtižne zemlje. Ko se trava ob ustju brolga ni več majala, je Darzee žalostno zapel: »Hrabri Riki-tiki je mrtev! Zapijmo mu mrtvaško pesem!»

51. Ko je v svoji žalostinki, ki si jo je sprotil izmisljal, začelbetal najbolj ganičive besede, so se trava ponovno zamajala in iz luknje je pritezel na svetlo Riki-tiki. Oblizoval si je brke, eno nogo nemarno vlekval za seboj in ves je bil pokrit s prstjo. »Vse je končano,« je poudaril. Nato si je otresel s kožuha prst in kihnil. Te njegove besede so silšale rdeče mravnije in začele gomezeti druga za drugo v podganjo luknjo, da bi se prepričale, ali je Riki povedal resnico. Seveda so si pa obetale tudi masno kosilo, kaj, še več, celo shranbo mesa!